

អង្គការសហប្រជាជាតិ
សេចក្តីពន្យល់ទូទៅ
អំពី

សេរីភាពនៃគំនិត និងការសម្តែងមតិ

អនុម័តដោយគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស

នៅសម័យប្រជុំលើកទី១០២របស់ខ្លួន កាលពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១១

ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំកម្ពុជា

អង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្តីពន្យល់ទូទៅ

អំពី

សេរីភាពនៃគំនិត និងការសម្តែងមតិ

អនុម័តដោយគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស
នៅសម័យប្រជុំលើកទី១០២របស់ខ្លួន កាលពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១១

សេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ៣៤
កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិសេរីភាព
មាត្រា១៩៖ សេរីភាពនៃគំនិត និងការសម្តែងមតិ

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER
Cambodia

ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២

មាតិកា

	ទំព័រ
១-សេចក្តីផ្តើម.....	៥
២-កំណត់សំគាល់ទូទៅ.....	១០
៣-សេរីភាពនៃគំនិត.....	១៤
៤-សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ	១៥
៥-សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងប្រព័ន្ធសារព័ត៌មាន	១៨
៦-សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន	២០
៧-សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងសិទ្ធិនយោបាយ.....	២៣
៨-ការអនុវត្តមាត្រា១៩(៣)	២៤
៩-វិសាលភាពមានកំរិតនៃការរឹតត្បិតលើសេរីភាព នៃការបញ្ចេញមតិក្នុងវិស័យជាក់លាក់មួយចំនួន	៣៦
១០-ទំនាក់ទំនងរវាងមាត្រា១៩ និងមាត្រា២០	៤៧

សេចក្តីផ្តើម

សេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ គឺជាសិទ្ធិមនុស្សជាមូលដ្ឋាន មួយ ដែលត្រូវបានប្រកាសនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិ មនុស្ស ហើយ ត្រូវបានការពារក្រោមកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពល រដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ។

ការគោរពសិទ្ធិសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ គឺមានសារៈសំខាន់ មិនត្រឹមតែសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍបុគ្គលឲ្យបានពេញលេញប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងសម្រាប់សង្គមមួយផងដែរ ហើយក៏ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់គ្រប់សង្គមប្រជាធិបតេយ្យសេរី។ សេរីភាពទាំងពីរនេះ ទាក់ទងគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធ ដែលក្នុងនោះ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ គឺជាមធ្យោ បាយសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរ និងការបង្កើតគំនិត ដើម្បីអាចស្តង់ចេញជាក់ស្តែង។

ការទទួលបានសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ គឺកាន់តែមាន សារៈសំខាន់ថែមទៀត ដោយសារតែ វាជាលក្ខខណ្ឌដំបូងគេដែលមិនអាចជៀសបាន សម្រាប់ការធ្វើឲ្យសម្រេចបាននូវសិទ្ធិមនុស្សផ្សេងៗ ជាច្រើនទៀត។ ប្រសិនបើរដ្ឋមួយ មិនគោរពសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ នេះអាចនឹងធ្វើប៉ះពាល់ដល់ការអនុវត្តសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានដទៃទៀត ដែលបុគ្គលទាំងឡាយត្រូវទទួលបាន ដូចជាសេរីភាពនៃការជួបប្រជុំ និងសមាគម។ ការគោរពសិទ្ធិចូលរួមក្នុងកិច្ចការសាធារណៈ និងសិទ្ធិបោះឆ្នោត ក៏មានទំនាក់ទំនងគ្នាផងដែរ ជាមួយនឹងការទទួលបានសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ។

នៅឆ្នាំ១៩៩២ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នលើកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ដែលនេះមានន័យថា កម្ពុជាត្រូវបានជាប់កាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់ដោយបទបញ្ញត្តិទាំងឡាយ នៃកតិកាសញ្ញានេះ។ មាត្រា៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានចែងបន្ថែមទៀតឲ្យរដ្ឋទទួលស្គាល់ និងគោរពសិទ្ធិមនុស្សទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុងសន្ធិសញ្ញា

សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។ ហេតុដូច្នេះ កម្ពុជា គួរតែយកមកអនុវត្តឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពនូវការបកស្រាយ និងការបំភ្លឺ ទៅលើបញ្ញត្តិទាំងឡាយតាមមាត្រា១៩ នៃកតិកាសញ្ញានេះ ដូចមានកំណត់នៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ៣៤។ ច្បាប់ជាតិ ក៏បានធានាការពារផងដែរដល់សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិរបស់ពលរដ្ឋកម្ពុជាគ្រប់រូប តាមមាត្រា៤១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា ដែលចែងថា “ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ មានសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ សេរីភាពខាងសារព័ត៌មាន ខាងការបោះពុម្ពផ្សាយ និងសេរីភាពនៃការជួបប្រជុំ”។

តើសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ មានន័យយ៉ាងដូចម្តេច តាមមាត្រា១៩ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ?

ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១៩ នៃកតិកាសញ្ញានេះ សិទ្ធិសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ មានធាតុផ្សំខុសៗគ្នាចំនួនបីគឺ៖

- (ក) សិទ្ធិប្រកាន់យកគំនិតរបស់ខ្លួនដោយគ្មានការជ្រៀតជ្រែក
- (ខ) សិទ្ធិស្វែងរក និងទទួលព័ត៌មាន និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន និង
- (គ) សិទ្ធិបញ្ជូនព័ត៌មាន និងគំនិតសព្វបែបយ៉ាង ដោយមិនគិតពីព្រំដែន ទោះជាដោយផ្ទាល់មាត់ ដោយសរសេរ ឬដោយបោះពុម្ព តាមទម្រង់សិល្បៈក្តី ឬតាមមធ្យោបាយផ្សេងៗដទៃណាមួយក្តី តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន។

សេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ៣៤ ផ្តល់ព័ត៌មានបន្ថែមទៀតអំពីនិយមន័យនៃធាតុផ្សំនីមួយៗក្នុងចំណោមធាតុផ្សំទាំងនេះ។

តើរដ្ឋាភិបាលត្រូវមានកាតព្វកិច្ចអ្វីខ្លះ ទាក់ទងនឹងការគោរពសិទ្ធិសេរីភាពនៃគំនិត និងសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ?

ដូចមានចែងយ៉ាងជាក់លាក់តាមមាត្រា១៩ សិទ្ធិសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ ដូចសិទ្ធិទាំង អស់ដែរ ដាក់កាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់ទៅលើរដ្ឋាភិបាល មានដូចជា៖

(ក) ត្រូវគោរពសិទ្ធិនោះ ឬមិនត្រូវជ្រៀត ជ្រែកដល់ការទទួលបានសិទ្ធិនោះឡើយ

(ខ) ត្រូវការពារសិទ្ធិនោះ ឬត្រូវអនុវត្តដោយយកចិត្តទុកដាក់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីទប់ស្កាត់ ផ្ដន្ទាទោស ស៊ើបអង្កេត និងផ្តល់សំណងចំពោះព្យាបាទកម្មដែលបង្កឡើងដោយរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល និង

(គ) ត្រូវផ្តល់ប្រសិទ្ធភាពដល់សិទ្ធិនោះ ឬត្រូវចាត់វិធានការផ្សេងៗជាវិជ្ជមាន ឬជាបរិសកម្ម ដើម្បីធ្វើឲ្យសម្រេចបានដល់សិទ្ធិនោះ។

តើសេចក្ដីពន្យល់ទូទៅ គឺជាអ្វី?

សេចក្ដីពន្យល់ទូទៅ គឺជាមធ្យោបាយមួយដែលក្នុងនោះគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស (ដែលជាស្ថាប័ននៃអ្នកជំនាញឯករាជ្យ ឃ្លាំមើលការអនុវត្ត ICCPR ដោយរដ្ឋភាគី) បោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយនូវការបកស្រាយរបស់ខ្លួន អំពីខ្លឹមសារនៃបទបញ្ញត្តិនានារបស់ ICCPR អំពីបញ្ហាតាមវិស័យ ដើម្បីកុំឲ្យមានចម្ងល់អំពីវិសាលភាព និងអត្ថន័យនៃមាត្រានីមួយៗ។

ខ្លឹមសារនៃសេចក្ដីពន្យល់ទូទៅលេខ៣៤

សេចក្ដីពន្យល់ទូទៅលេខ៣៤ ត្រូវបានអនុម័តដោយគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១១។ សេចក្ដីពន្យល់នេះ ដាក់ជំនួសសេចក្ដីពន្យល់ទូទៅលេខ១០ កាលពីលើកមុន។ សេចក្ដីពន្យល់នេះ ផ្តល់នូវការពន្យល់បំភ្លឺអំពីបញ្ហាដូចខាងក្រោម៖

- (ក) ការយល់ឃើញជាទូទៅអំពីសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ
- (ខ) ធាតុផ្សំនៃនិយមន័យអំពីសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ
- (គ) សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន
- (ឃ) សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន
- (ង) សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងសិទ្ធិនយោបាយ

(ច) ការអនុវត្តមាត្រា១៩(៣) ពោលគឺ អំពីការរឹតត្បិតដែលអាចអនុញ្ញាតឲ្យបានទៅលើសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ(ជាអាទិ៍នៅពេលដែលការធ្វើយុត្តិកម្ម ត្រូវបានធ្វើឡើង អំពីសន្តិសុខជាតិ និងការរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ)

(ឆ) វិសាលភាពមានដែនកំណត់នៃការរឹតត្បិត ទៅលើសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ នៅក្នុងវិស័យជាក់លាក់មួយចំនួន (ដូចជា អំឡុងពេលបោះឆ្នោតការិៈគន់មន្ត្រីសាធារណៈ អង្គការសារព័ត៌មាន ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយតាមអ៊ិនធឺណេត វិទ្យុ ទូរទស្សន៍ ខាងសារព័ត៌មាន ច្បាប់ស្តីពីបរិហារកេរ្តិ៍)

(ជ) ទំនាក់ទំនងរវាងមាត្រា១៩ និងមាត្រា២០ (ស្តីពីការឃោសនាឲ្យមានសង្គ្រាម និងស្តីពីការញុះញង់ឲ្យមានការស្តាប់ខ្ពើមខាងពូជសាសន៍ និងសាសនា)។

ដោយសារតែការរឹតត្បិតដែលអាចអនុញ្ញាតឲ្យបាន ទៅលើសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ គឺជាធាតុផ្សំមួយក្នុងចំណោមធាតុផ្សំទាំងឡាយដ៏ពិបាកបំផុតនៃមាត្រា១៩ គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស បានផ្តោតផ្នែកដ៏សំខាន់នៃសេចក្តីពន្យល់របស់ខ្លួនទៅលើបញ្ហានេះ។ គណៈកម្មាធិការ ព្យាយាមបំភ្លឺអំពីព្រំដែននៃមូលដ្ឋានជាធម្មនុបចំនួនពីរ ដែលសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ អាចត្រូវបានរឹតត្បិត ដោយសង្កត់ធ្ងន់ថា ការរឹតត្បិតដូចនេះ ត្រូវតែស្របទៅតាមភាពចាំបាច់ និងភាពសមមាត្រដ៏តឹងរឹង ហើយថា រដ្ឋត្រូវតែបង្ហាញឲ្យបានជាក់លាក់ថា ការគំរាមកំហែងបង្កឡើងដោយការបញ្ចេញមតិនោះ តម្រូវឲ្យដាក់ការរឹតត្បិត។ សេចក្តីពន្យល់ទូទៅនេះ ក៏រក្សាជំហរផងដែរថា រដ្ឋទាំងឡាយត្រូវតែបរិសកម្មក្នុងការបង្កើតវិធានការនានា ដែលការពារប្រឆាំងនឹងការវាយប្រហារដែលមានបំណងបំបិទមាត់ជនទាំងឡាយណា ដែលអនុវត្តសិទ្ធិសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិរបស់គេ។

ជារួម សេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ៣៤ គឺជាការអះអាងឡើងវិញ អំពីសារៈសំខាន់ជាស្នូលនៃសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិសម្រាប់សិទ្ធិមនុស្សទាំងអស់។ ហេតុដូច្នេះ សេចក្តីពន្យល់នេះ កំណត់ពីវិជ្ជមានត្រដឹកផ្អែក ដែលរដ្ឋអាច

រឹតត្បិតសិទ្ធិនេះបាន។ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ បំរើឲ្យប្រយោជន៍របស់រដ្ឋ ដោយការអនុញ្ញាតិឲ្យមានសំលេង និងថ្លែងពីការរិះគន់ដោយសេរី ជាជាងផ្សព្វផ្សាយដោយលាក់លៀម តាមមធ្យោបាយមួយធ្វើឲ្យអនុរាយដល់អំណាចរដ្ឋ។ រដ្ឋដែលខកខានមិនបានធានាការពារសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ ក៏ប្រឈមនឹងហានិភ័យក្នុងការធ្វើឲ្យខូចខាតដល់ស្មារតីប្រកបដោយការច្នៃប្រឌិត និងដ៏មានសារៈសំខាន់របស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្លួន។ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិមានសារៈសំខាន់ស្មើនឹងផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ វាអនុញ្ញាតិឲ្យមានការចូលរួមខាងផ្នែកនយោបាយ និងសកម្មនិយមខាងសង្គមស៊ីវិល និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់រដ្ឋ វាផ្តល់នូវការជឿទុកចិត្តទៅលើការបោះឆ្នោត និងការអនុវត្តសិទ្ធិក្នុងការបោះឆ្នោតដោយសេរី ហើយវាផ្តល់ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះមួយ ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋ អាចក្រោកឈរក្នុងការការពារសិទ្ធិផ្សេងៗទាំងអស់ ដែលពួកគេត្រូវទទួលបានស្របតាមច្បាប់។

ការិយាល័យឧត្តមស្នងការ អង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំកម្ពុជា កំពុងតែបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយឯកសារដ៏សំខាន់នេះ ដោយមានក្តីសង្ឃឹមថា ឯកសារនេះនឹងជាជំនួយស្មារតីដល់រាជរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូដទៃទៀត ក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងពួកគេ ដើម្បីអនុវត្តគោលនយោបាយផ្សេងៗទាក់ទងនឹងសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ ដើម្បីជាផលប្រយោជន៍សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបនៅកម្ពុជា។

ការិយាល័យឧត្តមស្នងការ
អង្គការសហប្រជាជាតិ
ទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស
ប្រចាំកម្ពុជា
ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២

សេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ៣៤

មាត្រា១៩ ៖ សេរីភាពនៃគំនិត និងសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ

កំណត់សំគាល់ទូទៅ

១. សេចក្តីពន្យល់ទូទៅនេះ ជាក់ជំនួសសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ ១០ (សម័យប្រជុំលើកទី១៩)។

២. សេរីភាពនៃគំនិត និងសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ គឺជាលក្ខខណ្ឌដែលមិនអាចកាត់ផ្តាច់បាន សំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ពេញលេញរបស់មនុស្ស។¹ សេរីភាពទាំងនេះ មានសារៈសំខាន់ជាសារវន្តសំរាប់សង្គមណាក៏ដោយ។ សេរីភាពទាំងនេះ បង្កើតជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដល់គ្រប់សង្គមប្រជាធិបតេយ្យនិងសេរី។ សេរីភាពទាំងពីរនេះ មានទំនាក់ទំនងគ្នាយ៉ាងជិតដិត ដោយសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ គឺជាយានសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរ និងការអភិវឌ្ឍន៍នៃគំនិត។

៣. សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ គឺជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់មួយ សំរាប់ការធ្វើឲ្យសំរេចបាននូវគោលការណ៍នៃតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ដែលមានសារៈសំខាន់ដល់ការលើកស្ទួយ និង ការការពារសិទ្ធិមនុស្ស។

¹ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១១៧៣/២០០៣ រវាង *Benhadj* និង *ប្រទេសអាល់ហ្ស៊ីរី*, ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី២០ កក្កដា ២០០៧ និងបណ្តឹងលេខ៦២៨/១៩៩៥ រវាង *Park* និង *សាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ* ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៩ កក្កដា ១៩៩៦

៤. ក្នុងចំណោមមាត្រាដទៃទៀត ដែលមានចែងពីការធានាការពារសេរីភាពនៃគំនិត និង/ឬសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ គឺមាត្រា១៨, ១៧, ២៥ និងមាត្រា២៧ ។ សេរីភាពនៃគំនិត និងសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ បង្កើតជាមូលដ្ឋានមួយសំរាប់ការទទួលបានទាំងស្រុងនូវសិទ្ធិមនុស្សដទៃទៀតកាន់តែទូលាយ។ ឧទាហរណ៍សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ គឺជាផ្នែកទាំងមូលនៃការទទួលបានសិទ្ធិមានសេរីភាពខាងការប្រជុំ និងខាងសមាគម និងការអនុវត្តសិទ្ធិបោះឆ្នោត។

៥. ដោយពិចារណាអំពីពាក្យពេចន៍ជាក់លាក់ នៃមាត្រា ១៩ កថាខ័ណ្ឌទី១ ក៏ដូចជាទំនាក់ទំនងនៃគំនិត និងយោបល់ (មាត្រា១៨) ការដាក់ខលក្នុងខ័ណ្ឌចំពោះកថាខ័ណ្ឌទី១ នឹងមិនស្របជាមួយគោលដៅ និងគោលបំណងនៃកតិកាសញ្ញានេះទេ។² លើសពីនេះទៅទៀត ទោះជាសេរីភាពនៃគំនិតមិនបានរាយក្នុងចំណោមសិទ្ធិទាំងឡាយដែលមិនអាចត្រូវបានធ្វើបដិបញ្ញត្តិ ដោយអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រា៤ នៃកតិកាសញ្ញានេះក៏ដោយ ក៏ត្រូវតែរំលឹកឡើងវិញថា “នៅក្នុងបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃកតិកាសញ្ញា ដែលមិនបានរាយក្នុងមាត្រា៤ កថាខ័ណ្ឌទី២ នៅមានធាតុផ្សំមួយចំនួនទៀត ដែលតាមយោបល់របស់គណៈកម្មាធិការ មិនអាចត្រូវបាន

² សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៤(១៩៩៤) របស់គណៈកម្មាធិការ ស្តីពីបញ្ហានានាពាក់ព័ន្ធនឹងការដាក់ខលក្នុងខ័ណ្ឌនៅពេលផ្តល់សច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិកនៃកតិកាសញ្ញា ឬពិធីសារបន្ថែមនៃកតិកាសញ្ញានេះ ឬទាក់ទងនឹងការប្រកាសសេចក្តីតាមមាត្រា៤១ នៃកតិកាសញ្ញានេះ កំណត់ហេតុផ្លូវការរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ សម័យប្រជុំលើកទី១៥ សំណៅបន្ថែមលេខ ៤០ vol. I (A/50/40 (Vol. I)), ឧបសម្ព័ន្ធ V.

ធ្វើបដិប្បញ្ញត្តិស្របច្បាប់ ក្រោមមាត្រា៤” ឡើយ។³ សេរីភាពនៃ គំនិត គឺជាធាតុផ្សំមួយ ដោយសារតែសេរីភាពនេះ មិនដែលអាច ក្លាយជាការចាំបាច់ ដើម្បីធ្វើបដិប្បញ្ញត្តិក្នុងពេលរដ្ឋមានគ្រាអាសន្ន ឡើយ។⁴

៦. ដោយពិចារណាអំពីទំនាក់ទំនងរវាងសេរីភាពនៃការបញ្ចេញ មតិជាមួយសិទ្ធិដទៃទៀតនៅក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ទោះជាការដាក់ ខលក្នុងខណ្ឌ ចំពោះធាតុផ្សំជាក់លាក់ណាមួយនៃមាត្រា ១៩ កថា ខ័ណ្ឌទី២ អាចទទួលយកបានក្តី ក៏ការដាក់ខលក្នុងខណ្ឌទូទៅមួយ ចំពោះសិទ្ធិដូចមានចែងក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី២ នឹងមិនស្របជាមួយ គោលដៅ និងគោលបំណងនៃកតិកាសញ្ញានេះទេ។⁵

៧. កាតព្វកិច្ចគោរពសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ អនុវត្ត លើគ្រប់រដ្ឋភាគី ទូទាំងផ្ទៃប្រទេស។ គ្រប់ស្ថាប័នរបស់រដ្ឋភាគី (ស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិ ស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ និងតុលាការ) និងអាជ្ញាធរ សាធារណៈ ឬអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាលដទៃទៀត ទោះជានៅថ្នាក់ណា ក៏ដោយ (ថ្នាក់ជាតិ តំបន់ ឬមូលដ្ឋាន) សុទ្ធតែមានតួនាទីអនុវត្ត

³ សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៩ (២០០១) របស់គណៈកម្មាធិការ ស្តីពីការធ្វើបដិប្បញ្ញត្តិ ក្នុងពេលរដ្ឋមានគ្រាអាសន្ន កថាខ័ណ្ឌទី១៣ កំណត់ហេតុផ្លូវការរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហ ប្រជាជាតិ សម័យប្រជុំលើកទី៥៦ សំណេររបៀបលេខ៤០ vol. I (A/56/40 (Vol. I)), ឧបសម្ព័ន្ធទី VI.

⁴ សេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៩ កថាខ័ណ្ឌទី១១

⁵ សេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៤

ការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋ។^៦ ការទទួលខុសត្រូវនេះ ក៏អាចអនុវត្ត ផងដែរដោយរដ្ឋភាគី ក្រោមកាលៈទេសៈមួយចំនួន ទាក់ទងនឹង អំពើរបស់អង្គការពាក់កណ្តាលរដ្ឋ។^៧ កាតព្វកិច្ចនេះ ក៏តម្រូវផង ដែរឲ្យរដ្ឋភាគីធានាថា បុគ្គលគ្រប់រូប ត្រូវរួចផុតពីអំពើណាមួយ របស់អង្គការ ឬបុគ្គលឯកជន ដែលនាំឲ្យប៉ះពាល់ដល់ការទទួល បានសេរីភាពនៃគំនិត និងការបញ្ចេញមតិ ទៅតាមវិសាលភាព មួយដែលថា សិទ្ធិទាំងឡាយក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ អាចធានាដល់ ការអនុវត្តន៍រវាងអង្គការ ឬបុគ្គលឯកជន។^៨

៨. រដ្ឋភាគីត្រូវបានតម្រូវឲ្យធានាថា សិទ្ធិដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១៩ នៃកតិកាសញ្ញានេះ ត្រូវបានផ្តល់អនុភាពឱ្យនៅក្នុងច្បាប់ជាតិ របស់រដ្ឋ ក្នុងឋានៈមួយដែលស្របតាមគោលការណ៍ណែនាំ ដែល គណៈកម្មាធិការបានផ្តល់ឱ្យ នៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់ទូទៅរបស់ខ្លួន លេខ៣១ស្តីពីចរិតលក្ខណៈនៃកាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់ជាទូទៅដែល បានកំណត់ឲ្យរដ្ឋភាគីនៃកតិកាសញ្ញានេះ។ គួររំលឹកដែរថា រដ្ឋភាគី គួរផ្តល់ឲ្យគណៈកម្មាធិការ ដោយអនុលោមតាមរបាយការណ៍

^៦ សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ៣១ (២០០៤) របស់គណៈកម្មាធិការស្តីពីចរិតលក្ខណៈនៃ កាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ជាទូទៅរបស់រដ្ឋភាគីចំពោះកតិកាសញ្ញា កថាខ័ណ្ឌទី៤ កំណត់ហេតុផ្លូវការរបស់ មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ សម័យប្រជុំលើកទី៥៩ សំណេរ៧បន្ថែមលេខ៤០ vol. I (A/59/40 (Vol. I)), ឧបសម្ព័ន្ធទី III

^៧ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៦១/១៩៧៩ រវាង *Hertzberg et al* និងប្រទេសហ្វាំងឡង់ ទស្សនៈយល់ ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី០២ មេសា ១៩៨២។

^៨ សេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ៣១ កថាខ័ណ្ឌទី៨ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៦៣៣/១៩៩៥ រវាង *Gauthier* និងប្រទេសកាណាដា ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៧ មេសា ១៩៩៩

ទាំងឡាយដែលបានដាក់ជូន ស្របតាមមាត្រា៤០ នៃកតិកាសញ្ញា នេះ ជាមួយនឹងវិធានគតិយុត្តជាតិដែលពាក់ព័ន្ធការអនុវត្តន៍ផ្នែករដ្ឋបាល និងសេចក្តីសម្រេចផ្សេងៗរបស់តុលាការ ក៏ដូចជាកំរិតគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធ និងការអនុវត្តន៍តាមវិស័យផ្សេងៗទៀតទាក់ទងនឹងសិទ្ធិទាំងឡាយ ដែលត្រូវបានការពារដោយមាត្រា១៩ ដោយយកមកពិចារណានូវបញ្ហា ដែលបានពិភាក្សានៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់ទូទៅនេះ។ រដ្ឋភាគីគួរដាក់បញ្ចូលផងដែរ នូវព័ត៌មានស្តីពីការដោះស្រាយដែលមានស្រាប់ ប្រសិនបើសិទ្ធិទាំងនោះ ត្រូវបានរំលោភបំពាន។

សេរីភាពនៃគំនិត

៩. កថាខ័ណ្ឌទី១ នៃមាត្រា១៩ តម្រូវឲ្យមានការការពារសិទ្ធិប្រកាន់នូវគំនិតដោយគ្មានការជ្រៀតជ្រែក។ នេះគឺជាសិទ្ធិមួយដែលកតិកាសញ្ញានេះ ផ្តល់ឲ្យដោយគ្មានអញ្ញត្រកម្ម ឬការរឹតត្បិតឡើយ។ សេរីភាពនៃគំនិត លាតសន្ធឹងលើសិទ្ធិផ្លាស់ប្តូរគំនិត នៅពេលណា និងសំរាប់ហេតុផលអ្វីក៏ដោយ តាមតែបុគ្គលម្នាក់ជ្រើសរើសដោយសេរី។ គ្មានជនណាម្នាក់ អាចត្រូវទទួលរងនូវការខូចខាតដល់សិទ្ធិណាមួយក្រោមកតិកាសញ្ញានេះទេ ដោយផ្អែកលើគំនិតជាក់ស្តែង ដែលខ្លួនបានយល់ដឹង ឬដែលបានសន្មតឡើយ។ គំនិតតាមគ្រប់រូបភាពត្រូវបានការពារ រាប់ទាំងគំនិតដែលមានចរិតលក្ខណៈជានយោបាយ វិទ្យាសាស្ត្រ ប្រវត្តិសាស្ត្រ សីលធម៌ ឬ

សាសនា។ ការដាក់ជាបទព្រហ្មទណ្ឌ ចំពោះការប្រកាន់នូវគំនិត មិនស្របនឹងកថាខ័ណ្ឌទី១ នេះទេ។^៩ ការយាយី ការបំភិបំភ័យ ឬ ការបង្កើតឱ្យមានភាពហួងសៅដល់បុគ្គលណាមួយ រាប់ទាំងការ ចាប់ខ្លួន ការឃុំខ្លួន ការជំនុំជម្រះ ឬការដាក់ពន្ធនាគារដោយសារ ហេតុផលនៃគំនិត ដែលពួកគេអាចប្រកាន់យក គឺជាការរំលោភ បំពានលើមាត្រា១៩ កថាខ័ណ្ឌទី១ នេះ។^{១០}

១០. កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងតាមរូបភាពណាក៏ដោយ ដើម្បីបង្ខិតបង្ខំ ឱ្យប្រកាន់យក ឬមិនប្រកាន់យកគំនិតណាមួយ ត្រូវបានហាម ឃាត់។^{១១} សេរីភាពដើម្បីសំដែងគំនិតរបស់បុគ្គលម្នាក់ក៏ចាំបាច់ត្រូវ រាប់បញ្ចូល សេរីភាពមិនសំដែងគំនិតរបស់បុគ្គលនោះផងដែរ។

សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ

១១. កថាខ័ណ្ឌទី២ តម្រូវឱ្យរដ្ឋភាគី ធានាការពារសិទ្ធិមានសេរី ភាពនៃការបញ្ចេញមតិ រាប់ទាំងសិទ្ធិស្វែងរក ទទួលនិងចែករំលែក ព័ត៌មាន និងគំនិតគ្រប់បែបយ៉ាងដោយគ្មានដែនកំណត់។ សិទ្ធិនេះ

^៩ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៥៥០/៩៣ រវាង *Faurisson* និង *ប្រទេសបារាំង* ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័ត កាលពីថ្ងៃ វិច្ឆិកា ១៩៩៦។

^{១០} សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៥៧/១៩៨៣ រវាង *Mpaka-Nsusu* និង *ប្រទេសហ្សាហ្ស៊ី* ទស្សនៈយល់ ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី២៦ មីនា ១៩៨៦ និងបណ្តឹងលេខ៤១៤/១៩៩០ រវាង *Mika Miha* និង *ប្រទេសហ្វីលីពីន* ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៨ កក្កដា ១៩៩៤។

^{១១} សូមមើលបណ្តឹងលេខ៨៧៨/១៩៩៩ រវាង *Kang* និង *សាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ* ទស្សនៈយល់ឃើញ អនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៥ កក្កដា ២០០៣។

រាប់ទាំងការសំដែង និងការទទួលយកនូវការប្រាស្រ័យទាក់ទង តាមគ្រប់រូបភាពនៃគំនិត និងយោបល់ដែលអាចបញ្ជូនបន្តទៅអ្នក ដទៃទៀត ស្ថិតក្រោមបទបញ្ញត្តិក្នុងមាត្រា១៩ កថាខណ្ឌទី៣ និង មាត្រា២០។¹² សិទ្ធិនេះ រាប់ទាំងសន្ទរកថានយោបាយ¹³ និងបទ អត្ថាធិប្បាយអំពីកិច្ចការខ្លួនផ្ទាល់¹⁴ និងអំពីកិច្ចការសាធារណៈ¹⁵ ការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងម៉ត់ចត់¹⁶ ការពិភាក្សាអំពីសិទ្ធិមនុស្ស¹⁷ វិជ្ជាជីវៈ ខាងសារព័ត៌មាន¹⁸ ការសំដែងវប្បធម៌ និងសិល្បៈ¹⁹ ការបង្រៀន²⁰ និងសន្ទរកថាសាសនា។²¹ សិទ្ធិនេះ ក៏អាចរាប់បញ្ចូលទាំងការ ផ្សាយពាណិជ្ជកម្មផងដែរ។ វិសាលភាពនៃកថាខណ្ឌទី ២ គ្រប

¹² សូមមើលបណ្តឹងលេខ៣៥៩/១៩៨៨និងបណ្តឹងលេខ៣៨៥/១៩៨៩ រវាង *Ballantyne, Davidson* និង *McIntyre* និងប្រទេសកាណាដា ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៨ តុលា ១៩៩០

¹³ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៤១៤/១៩៩០ រវាង *Mika Miha* និងប្រទេសហ្វីនឡែនដៀរ។

¹⁴ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១១៨៩/២០០៣ រវាង *Fernando* និងប្រទេសស្រីលង្កា ទស្សនៈយល់ ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៣១ មីនា ២០០៥។

¹⁵ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១១៥៧/២០០៣ រវាង *Coleman* និងប្រទេសអូស្ត្រាលី ទស្សនៈយល់ ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៧ កក្កដា ២០០៦។

¹⁶ សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសជប៉ុន(CCPR/C/JPN/CO/5)។

¹⁷ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១០២២/២០០១ រវាង *Velichkin* និងប្រទេសបេឡារុស ទស្សនៈយល់ ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី២០ តុលា ២០០៥។

¹⁸ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៣៣៤/២០០៤ រវាង *Mavlonov and Sa'di* និងប្រទេសអ៊ុយបេគីស្ថាន ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៩ មីនា ២០០៩។

¹⁹ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៩២៦/២០០០ រវាង *Shin* និងសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ ទស្សនៈយល់ឃើញអនុ ម័តកាលពីថ្ងៃទី១៦ មីនា ២០០៤។

²⁰ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៧៣៦/៩៧ រវាង *Ross* និងប្រទេសកាណាដា ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័ត កាលពីថ្ងៃទី១៨ តុលា ២០០០។

²¹ សូមមើលបណ្តឹងខាងលើ រវាង *Ross* និងប្រទេសកាណាដា

ដណ្តប់ ទាំងលើការបញ្ចេញមតិ ដែលអាចចាត់ទុកថាជាពាក្យសំដី វាយប្រហារធ្ងន់ៗ²² ទោះបីជាការសំដែងមតិបែបនេះ អាចត្រូវបាន រឹតត្បិត អនុលោមតាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា១៩ កថាខណ្ឌទី៣ និង មាត្រា២០ ក៏ដោយ។

១២. កថាខណ្ឌទី២ ការពារការសម្តែងមតិតាមគ្រប់ទម្រង់ និង មធ្យោបាយផ្សព្វផ្សាយមតិ។ ទម្រង់ទាំងនេះរាប់ទាំងភាសានិយាយ សរសេរ និងភាសាសញ្ញា ហើយការសម្តែងមតិដោយមិនចេញជា សំដីបែបនេះ មានដូចជាតាមរយៈរូបភាពនិងវត្ថុសិល្បៈ។²³ មធ្យោ បាយសំដែងមតិ រាប់ទាំងសៀវភៅ កាសែត²⁴ បទវិចារណកថា²⁵ ប័ណ្ណប្រកាស បដា²⁶ សំលៀកបំពាក់ និងឯកសារច្បាប់នានា²⁷ រួម ទាំងគ្រប់ទម្រង់ ដទៃទៀត តាមសោតទស្សន៍ ព្រមទាំងវិធីសំដែង មតិតាមរយៈអ៊ីនធឺណែត និងអេឡិចត្រូនិកផង។

²² សូមមើលបណ្តឹងខាងលើ រវាង *Ross* និងប្រទេសកាណាដា។
²³ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៩២៦/២០០០ រវាង *Shin* និងសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ ទស្សនៈយល់ឃើញ អនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៦ មីនា ២០០៤។
²⁴ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៣៤១/២០០៥ រវាង *Zunde* និងប្រទេសកាណាដា ទស្សនៈយល់ឃើញ អនុម័តកាលពីថ្ងៃទី២០ មីនា ២០០៧។
²⁵ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១០០៩/២០០១ រវាង *Shchetoko et al* និងប្រទេសបេឡារុស ទស្សនៈ យល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១១ កក្កដា ២០០៤។
²⁶ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៤១២/១៩៩០ រវាង *Kivenmaa* និងប្រទេសហ្វាំងឡង់ ទស្សនៈយល់ ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៣១ មីនា ១៩៩៤។
²⁷ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១១៨៩/២០០៣ រវាង *Fernando* និងប្រទេសស្រីលង្កា។

សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងប្រព័ន្ធសារព័ត៌មាន

១៣. សារព័ត៌មាន ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយផ្សេងទៀតដែលសេរី គ្មានការត្រួតពិនិត្យនិងរឹតត្បិត មានសារៈសំខាន់ក្នុងសង្គមណាក៏ដោយ ដើម្បីធានាដល់សេរីភាពនៃគំនិតនិងការសំដែងមតិ និងការទទួលបានសិទ្ធិដទៃទៀតនៃកតិកាសញ្ញានេះ។²⁸ សេរីភាពនេះបង្កើតជាសរសរគ្រឹះមួយក្នុងចំណោមសរសរគ្រឹះដទៃទៀត ក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ។ កតិកាសញ្ញានេះ ក្រសោបយកសិទ្ធិមួយ ដែលតាមរយៈនេះ ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ អាចទទួលបានព័ត៌មាន ដោយឈរលើមូលដ្ឋានមួយដែលព័ត៌មាននេះអាចបំពេញមុខងាររបស់វាបាន។²⁹ ការប្រាស្រ័យទាក់ទងដោយសេរីនៃព័ត៌មាន និងមតិយោបល់អំពីបញ្ហាសាធារណៈ និងបញ្ហានយោបាយ រវាងប្រជាពលរដ្ឋ បេក្ខជន និងតំណាងជាប់ឆ្នោត គឺជាការសំខាន់។ វាឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីសារព័ត៌មានសេរី និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយផ្សេងទៀត អាចធ្វើអធិប្បាយអំពីបញ្ហាសាធារណៈ ដោយគ្មានការត្រួតពិនិត្យចាប់ទោស ឬការដាក់កំហិត និងដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានអំពីមតិសាធារណៈ។³⁰ សាធារណៈជនក៏មានសិទ្ធិដូចគ្នាផងដែរ ក្នុងការទទួលបានព័ត៌មានពីប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយទាំងនេះ។³¹

²⁸ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១១២៨/២០០២ រវាង *Marques* និងប្រទេសអង់ហ្គោឡា ទស្សនៈយល់ឃើញអន្តរកាលពីថ្ងៃទី២៩ មីនា ២០០៥។

²⁹ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៣៣/៩៥ រវាង *Gauthier* និងប្រទេសកាណាដា។

³⁰ សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៥(១៩៩៦) របស់គណៈកម្មាធិការស្តីពីមាត្រា២៥ (ការចូលរួមក្នុងកិច្ចការសាធារណៈ និងសិទ្ធិបោះឆ្នោត) កថាខ័ណ្ឌទី២៥ កំណត់ហេតុនូវការរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ សម័យប្រជុំលើកទី៥១ សំណៅបន្ថែមលេខ៤០ vol. I (A/51/40 (Vol. I)), ឧបសម្ព័ន្ធទី V

³¹ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៣៣៤/២០០៤ រវាង *Mavlonov and Sa'di* និងប្រទេសអ៊ុយបេគីស្ថាន

១៤. ជាមធ្យោបាយមួយ ដើម្បីការពារសិទ្ធិអ្នកប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធព័ត៌មាន រាប់ទាំងសមាជិកនៃក្រុមនិគមជន និងជនភាគតិចខាងភាសាក្នុងការទទួលបានព័ត៌មាន និងគំនិតយោបល់ផ្សេងៗយ៉ាងទូលំទូលាយនោះ រដ្ឋភាគីគួរយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស លើកទឹកចិត្តឲ្យមានប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយផ្សេងៗ និងឯករាជ្យ។

១៥. រដ្ឋភាគី គួរគិតគូរអំពីកំរិតនៃការវិវត្តន៍ផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាទំនាក់ទំនងនិងព័ត៌មាន ដូចជា អ៊ីនធឺណែតនិងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអេឡិចត្រូនិកចល័ត បានផ្លាស់ប្តូរជាដំកំភួន នូវការអនុវត្តន៍ទំនាក់ទំនងគ្នាជុំវិញពិភពលោក។ បច្ចុប្បន្ននេះមានបណ្តាញសកលមួយសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរគំនិតយោបល់ ដែលមិនចាំបាច់ពីងផ្នែកលើអន្តរការីប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយមហាជនតាមបែបប្រពៃណីទៀតឡើយ។ រដ្ឋភាគីគួរចាត់វាលវិធានការចាំបាច់ដើម្បីពង្រឹងឯករាជ្យភាពនៃប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយថ្មីទាំងនេះ ហើយធានាឲ្យបុគ្គលគ្រប់រូប ទទួលបានប្រព័ន្ធទាំងនេះ។

១៦. រដ្ឋភាគី គួរធានាថា សេវាផ្សាយព័ត៌មានសាធារណៈ ដំណើរការប្រកបដោយឯករាជ្យ។³² ដូច្នោះ រដ្ឋភាគី គួរតែធានាការពារឯករាជ្យភាព និងសេរីភាពខាងការពុម្ពផ្សាយរបស់ពួកគេ។ រដ្ឋភាគី គួរផ្តល់មូលនិធិក្នុងលក្ខណៈមួយដែលមិនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ឯករាជ្យភាពរបស់ពួកគេ។

³² សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់សាធារណៈរដ្ឋម៉ូលដូវ៉ា (CCPR/CO/75/MDA)។

១៧. បញ្ហាទាក់ទងនឹងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ត្រូវបានពិភាក្សាថែមទៀតក្នុងផ្នែកនៃសេចក្តីពន្យល់ទូទៅនេះ ដែលលើកឡើងអំពីការវិវត្តិតលើសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ។

សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន

១៨. មាត្រា១៩ កថាខ័ណ្ឌទី២ គ្របដណ្តប់លើសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានដែលគ្រប់គ្រងដោយស្ថាប័នសាធារណៈ។ ព័ត៌មាននេះ រាប់ទាំង កំណត់ហេតុដែលគ្រប់គ្រងដោយស្ថាប័នសាធារណៈ ដោយមិនគិតពីទម្រង់ដែលព័ត៌មាននោះត្រូវរក្សាទុក ប្រភព និងកាលបរិច្ឆេទនៃការផលិតនោះឡើយ។ ស្ថាប័នសាធារណៈ គឺជាស្ថាប័នដូចបានគូសបញ្ជាក់ក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី៧នៃសេចក្តីពន្យល់ទូទៅនេះ។ ការចាត់តាំងនៃស្ថាប័នទាំងនេះ ក៏អាចរាប់បញ្ចូលផងដែរនូវអង្គភាពដទៃទៀត នៅពេលដែលអង្គភាពទាំងនោះ បំពេញមុខងារសាធារណៈ។ ដូចបានកត់សំគាល់រួចហើយ ដោយគួរផ្សំជាមួយមាត្រា ២៥នៃកតិកាសញ្ញានេះ សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានរាប់ទាំងសិទ្ធិដែលប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយទទួលបានព័ត៌មានអំពីកិច្ចការសាធារណៈ³³ និងសិទ្ធិរបស់សាធារណៈជនទូទៅ ក្នុងការទទួលបានព័ត៌មានតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ។³⁴ ធាតុផ្សំនៃសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានក៏មានចែងផងដែរ ក្នុងបញ្ញត្តិផ្សេងៗ នៃកតិកាសញ្ញានេះ។ ដូចដែលគណៈកម្មាធិការ បានសង្កេតឃើញនៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់ទូទៅរបស់ខ្លួន

³³ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៦៣៣/៩៥ រវាង *Gauthier* និងប្រទេសកាណាដា។
³⁴ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៣៣៤/២០០៤ រវាង *Mavlonov and Sa'di* និងប្រទេសអ៊ុយបេគីស្ថាន

លេខ១៦ពាក់ព័ន្ធនឹងមាត្រា១៧ នៃកតិកាសញ្ញានេះ បុគ្គលគ្រប់រូបគួរតែមានសិទ្ធិបញ្ជាក់ច្បាស់តាមទម្រង់មួយងាយយល់ ហើយប្រសិនជាដូច្នោះ ថាតើទិន្នន័យផ្ទាល់ខ្លួនអ្វីខ្លះដែលត្រូវបានរក្សាទុកក្នុងសំណុំឯកសារទិន្នន័យស្វ័យប្រវត្តិ និងសំរាប់គោលបំណងអ្វីខ្លះ។ បុគ្គលគ្រប់រូប គួរតែអាចបញ្ជាក់ច្បាស់ផងដែរថាតើអាជ្ញាធរសាធារណៈ ឬបុគ្គលឯកជន ឬស្ថាប័នឯកជនណាមួយ មានសិទ្ធិពិនិត្យ ឬអាចពិនិត្យសំណុំឯកសាររបស់គាត់បាន។ ប្រសិនជាសំណុំឯកសារបែបនេះ មានទិន្នន័យផ្ទាល់ខ្លួនដែលមិនត្រឹមត្រូវ ឬត្រូវបានប្រមូល ឬចាត់ឱ្យប្រើប្រាស់ផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ បុគ្គលគ្រប់រូប គួរតែមានសិទ្ធិឱ្យគេធ្វើការកែតម្រូវសំណុំឯកសាររបស់ខ្លួនឡើងវិញ។ អនុលោមតាមមាត្រា១០ នៃកតិកាសញ្ញានេះ ជនជាប់ឃុំ មិនត្រូវបាត់បង់សិទ្ធិពិនិត្យមើលឯកសារពេទ្យរបស់ខ្លួនឡើយ។³⁵ នៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ៣២ លើមាត្រា១៤ នៃកតិកាសញ្ញានេះ គណៈកម្មាធិការ បានកំណត់ពីការមានសិទ្ធិផ្សេងៗ ក្នុងការទទួលបានព័ត៌មានដែលគ្រប់គ្រងដោយជនត្រូវចោទពីបទព្រហ្មទណ្ឌ។³⁶ អនុលោមតាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា២ បុគ្គលគ្រប់រូប គួរមានសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន ទាក់ទងនឹងសិទ្ធិជាទូទៅ

³⁵ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៧២៦/១៩៩៦ រវាង *Zheludkov* និងប្រទេសអ៊ុយក្រែន ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី២៩ តុលា ២០០២។

³⁶ សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ៣២(២០០៧) របស់គណៈកម្មាធិការស្តីពីសិទ្ធិស្មើភាពគ្នានៅចំពោះមុខច្បាប់ និងសាលាជម្រះក្តី និងសិទ្ធិទទួលបានសវនាការត្រឹមត្រូវមួយ កថាខ័ណ្ឌទី៣៣ កំណត់ហេតុផ្លូវការរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ សម័យប្រជុំលើកទី៦២ សំណៅបន្ថែម លេខ៤០ vol. I (A/62/40 (Vol. I)), ឧបសម្ព័ន្ធទី VI

របស់ខ្លួនក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ។³⁷ តាមមាត្រា២៧ ការធ្វើសេចក្តីសំរេចរបស់រដ្ឋភាគី ដែលអាចជួយសម្រួលជាដំកំភួនដល់របៀបរបបរបស់នៅ និងវប្បធម៌របស់ក្រុមជនភាគតិចណាមួយគួរតែត្រូវធ្វើឡើងក្នុងដំណើរការមួយ ដែលមានការពិគ្រោះយោបល់ និងការចែករំលែកព័ត៌មានជាមួយសហគមន៍ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់។³⁸

១៩. ដើម្បីធ្វើឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពដល់សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន រដ្ឋភាគីគួររៀបចំឲ្យបានសកម្មជាងមុន ក្នុងការទុកដាក់ព័ត៌មាន ទៅក្នុងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសាធារណៈ នូវព័ត៌មានរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលទាក់ទងនឹងផលប្រយោជន៍សាធារណៈ។ រដ្ឋភាគី គួរប្រឹងប្រែងគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីធានាឱ្យមានការទទួលបានដោយងាយស្រួលឆាប់រហ័ស មានប្រសិទ្ធភាព និងជាក់ស្តែង នូវព័ត៌មានដូចនេះ។ រដ្ឋភាគីគួរអនុម័តផងដែរ នូវនីតិវិធីចាំបាច់ ដែលតាមរយៈនេះ គេអាចទទួលបានព័ត៌មាន ជាអាទិ៍ តាមរយៈច្បាប់ស្តីពីសេរីភាពខាងព័ត៌មាន។³⁹ នីតិវិធីនេះ គួរចែងអំពីចំណាត់ការឱ្យបានទាន់ពេលវេលា លើសំណើសុំព័ត៌មាន យោងតាមវិធានច្បាស់លាស់ដែលស្របនឹងកតិកាសញ្ញានេះ។ កម្រិតសំរាប់ការស្នើសុំព័ត៌មាននេះ មិនគួរបង្កជាឧបសគ្គមិនសមហេតុផល ដល់លទ្ធភាពទទួលបានព័ត៌

³⁷ សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ៣១

³⁸ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៤៥៧/២០០៦ រវាង *Poma និងប្រទេសវៀត* ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី២៧ មីនា ២០០៩។

³⁹ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសអាហ្សែប៊ែហ្សាន(CCPR/C/79/Add.38(1994))

មានឡើយ។ អាជ្ញាធរគួរតែផ្តល់ហេតុផលចំពោះការបដិសេធណា មួយពីការផ្តល់សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន។ ដំណោះស្រាយផ្សេងៗ គួរតែត្រូវដាក់ឱ្យអនុវត្តសម្រាប់ការប្តឹងតវ៉ាអំពីការបដិសេធមិនផ្តល់ សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន ក៏ដូចជាករណីមិនមានការឆ្លើយតបនឹង ការស្នើសុំនេះ។

សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងសិទ្ធិនយោបាយ

២០. នៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៥ ស្តីពីការចូលរួមក្នុងកិច្ច ការសាធារណៈ និងសិទ្ធិបោះឆ្នោត គណៈកម្មាធិការបានបរិយាយ អំពីសារៈសំខាន់នៃសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ សំរាប់ការប្រព្រឹត្ត ទៅនៃកិច្ចការសាធារណៈ និងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិបោះឆ្នោតប្រកប ដោយប្រសិទ្ធភាព។ ការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នាដោយសេរីនៃព័ត៌មាន និងមតិយោបល់អំពីបញ្ហាសាធារណៈ និងនយោបាយ រវាងប្រជា ពលរដ្ឋ បេក្ខជន និងតំណាងជាប់ឆ្នោតគឺជាការសំខាន់។ នេះសឡ ឃើញថា សារព័ត៌មាន និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដទៃទៀតដែលមាន លក្ខណៈសេរី អាចធ្វើអត្ថាធិប្បាយអំពីបញ្ហាសាធារណៈ និងប្រាប់ ឲ្យដឹងអំពីមតិសាធារណៈ ដោយគ្មានការត្រួតពិនិត្យឬការរឹតត្បិត។⁴⁰ រដ្ឋភាគីទាំងឡាយត្រូវចាប់អារម្មណ៍លើការណែនាំ នៅក្នុងសេចក្តី ពន្យល់ទូទៅលេខ២៥ ស្តីពីការលើកស្ទួយនិងការការពារសេរីភាព នៃការបញ្ចេញមតិ ក្នុងបរិបទនេះ។

⁴⁰ សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៥ ស្តីពីមាត្រា២៥នៃកតិកាសញ្ញា កថាខ័ណ្ឌទី២៥

ការអនុវត្តមាត្រា១៩(៣)

២១. កថាខ័ណ្ឌទី៣ ចែងយ៉ាងច្បាស់ថាការប្រើប្រាស់សិទ្ធិមានសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ អនុវត្តទន្ទឹមនឹងភារកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវជាក់លាក់។ សំរាប់ហេតុផលនេះ ចំណុចពីរនៃការវិវត្តសិទ្ធិនេះ ត្រូវបានអនុញ្ញាតដែលអាចទាក់ទងនឹង ឬមួយការគោរពសិទ្ធិ ឬកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់អ្នកដទៃ ឬមួយទៀត ការការពារសន្តិសុខជាតិឬសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សីលធម៌ឬសុខភាពសាធារណៈ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កាលណារដ្ឋភាគីដាក់ការវិវត្តទៅលើការប្រើប្រាស់សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ ការវិវត្តទាំងនេះ មិនអាចធ្វើឲ្យអន្តរាយដល់សិទ្ធិនេះឡើយ។ គណៈកម្មាធិការរំលឹកថា ទំនាក់ទំនងរវាងសិទ្ធិ និងការវិវត្ត និងទំនាក់ទំនងរវាងបទដ្ឋាននិងអញ្ញត្រកម្ម មិនត្រូវធ្វើឲ្យផ្ទុយគ្នាឡើយ។⁴¹ គណៈកម្មាធិការ ក៏បានរំលឹកផងដែរអំពីបទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រា៥ កថាខ័ណ្ឌទី១នៃកតិកាសញ្ញានេះ ដែលមានន័យថា “គ្មានបទប្បញ្ញត្តិណាមួយ នៅក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ អាចត្រូវបានបកស្រាយថាជាការតម្រូវឱ្យរដ្ឋណាមួយ ក្រុមណាមួយ ឬបុគ្គលណាម្នាក់ មានសិទ្ធិចូលរួមធ្វើសកម្មភាព ឬប្រព្រឹត្តអំពើអ្វីមួយ ដែលសំដៅដល់ការបំផ្លិចបំផ្លាញណាមួយនៃសិទ្ធិ និងសេរីភាពដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងកតិកាសញ្ញានេះ ឬសំដៅដល់ការវិវត្ត ដែលមានវិសាលភាពធំជាងកម្រិតដែលមានចែងនៅក្នុងកតិកាសញ្ញានេះឡើយ។”

⁴¹ សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៧ របស់គណៈកម្មាធិការស្តីពីមាត្រា១២ កំណត់ហេតុផ្លូវការរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ សម័យប្រជុំលើកទី៥៥ សំណៅបន្ថែមលេខ៤០ vol. I (A/55/40 (Vol. I)), ឧបសម្ព័ន្ធទី VI ផ្នែក-ក

២២. កថាខ័ណ្ឌទី៣ចែងអំពីលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់មួយចំនួន ហើយ មានតែតាមលក្ខខណ្ឌទាំងនេះទេ ទើបការវិតត្បិតអាចធ្វើទៅបាន៖ ការវិតត្បិតនេះ ត្រូវតែមាន “ចែងដោយច្បាប់” ការវិតត្បិតនេះទៀត សោធន អាចធ្វើទៅបាន ដោយឈរលើហេតុផលមួយ ក្នុងចំណោម ហេតុផលទាំងឡាយ ដែលមានចែងនៅក្នុងអនុកថាខ័ណ្ឌ (ក) និង (ខ)នៃកថាខ័ណ្ឌទី៣ ហើយត្រូវតែស្របនឹងការសាកល្បងដ៏តឹងរឹង អំពីភាពចាំបាច់ និងភាពសមាមាត្រ។⁴² ការវិតត្បិតមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតទេ បើហេតុផលទាំងឡាយដែលផ្តល់ឱ្យ មិនមានចែងជាក់លាក់ដូចក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី៣ នោះ ទោះបីជាហេតុផលនោះអាចធ្វើយុត្តិកម្មដល់ការវិតត្បិតសិទ្ធិដទៃទៀត ដែលត្រូវបានការពារក្នុងកតិកាសញ្ញានេះក៏ដោយ។ ការវិតត្បិត ត្រូវតែយកមកអនុវត្តបានតែសំរាប់គោលបំណងទាំងឡាយដែលត្រូវបានបញ្ញត្តិ ហើយត្រូវតែទាក់ទងដោយផ្ទាល់នឹងសេចក្តីត្រូវការជាក់លាក់ ដែលត្រូវបានសំអាងលើ។⁴³

២៣. រដ្ឋភាគី គួរដាក់ចេញនូវវិធានការមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីការពារប្រឆាំងនឹងការវាយប្រហារ ដែលមានគោលដៅបំបិទមាត់អ្នកទាំងឡាយដែលប្រើប្រាស់សិទ្ធិសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ។ កថា

⁴² សូមមើលបណ្តឹងលេខ១០២២/២០០១ រវាង *Velichkin* និងប្រទេសបេឡារុស ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី២០ តុលា ២០០៥។

⁴³ សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២២ របស់គណៈកម្មាធិការ កំណត់ហេតុផ្លូវការរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ សម័យប្រជុំលើកទី៤៨ សំណៅបន្ថែមលេខ៤០ (A/48/40), ឧបសម្ព័ន្ធទី VI

ខ័ណ្ឌទី៣ អាចមិនដែលត្រូវគេសំអាងថាជាយុត្តិកម្ម ដើម្បីឃុំមាត់ ការតស៊ូមតិណាមួយនៃលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យពហុបក្ស គោលការណ៍ ប្រជាធិបតេយ្យនិងសិទ្ធិមនុស្សឡើយ។⁴⁴ ទោះស្ថិតក្នុងករណីណា ក៏ដោយ គេមិនអាចវាយប្រហារលើបុគ្គលណាមួយ ដោយសារតែ បុគ្គលនោះ ប្រើប្រាស់សេរីភាពនៃគំនិត ឬការបញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួន ឡើយ រាប់ទាំងតាមទម្រង់នៃការវាយប្រហារ ដូចជា ការចាប់ខ្លួន តាមទំនើងចិត្ត ការធ្វើទារុណកម្ម ការគំរាមកំហែងដល់អាយុជីវិត និងការគំរាមសំលាប់ជាដើម ត្រូវតែស្របតាមមាត្រា១៩។⁴⁵ ជា រឿយៗ អ្នកសារព័ត៌មានតែងតែជាកម្មវត្ថុនៃការគំរាមកំហែង ការ បំភិតបំភ័យ និងការវាយប្រហារបែបនេះ ព្រោះតែសកម្មភាពរបស់ ពួកគេ។⁴⁶ ដូចគ្នានេះដែរ បុគ្គលទាំងឡាយដែលចូលរួមក្នុងការ ប្រមូល និងការវិភាគព័ត៌មានស្តីពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្ស និងដែល បោះពុម្ពផ្សាយរបាយការណ៍ ពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិមនុស្ស រាប់ទាំង ចៅក្រម និងមេធាវី។⁴⁷ ការវាយប្រហារទាំងនេះ គួរតែត្រូវបានធ្វើ

⁴⁴ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៤៥៨/៩១ រវាង *Mukong* និងប្រទេសកាំមីរូន ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័ត កាលពីថ្ងៃទី២១ កក្កដា ១៩៩៤។

⁴⁵ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៣៥៣/២០០៥ រវាង *Njaru* និងប្រទេសកាំមីរូន ទស្សនៈយល់ឃើញអនុ ម័តកាលពីថ្ងៃទី១៩ មីនា ២០០៧។

⁴⁶ ជាឧទាហរណ៍ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសអាល់ហ្សេរី (CCPR/C/DZA/ CO/3) សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសកូស្តារីកា(CCPR/C/CRI/CO/5) និងសេចក្តីសង្កេត សន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសស៊ីដង (CCPR/C/SDN/CO/3)

⁴⁷ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៣៥៣/២០០៥ រវាង *Njaru* និងប្រទេសកាំមីរូន សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋាន សំរាប់ប្រទេសនីការ៉ាហ្គ័រី (CCPR/C/NIC/CO/3) សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋាន សំរាប់ប្រទេសទុយនេស៊ី (CCPR/C/TUN/CO/5) សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់សាធារណៈរដ្ឋអាហ្វ្រិកស៊ី(CCPR/CO/84/ SYR) និងសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសកូឡុំប៊ី (CCPR/CO/80/COL)

ការស៊ើបអង្កេតឲ្យបានហ្មត់ចត់ ទាន់ពេលវេលា ហើយជនល្មើស ត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសតាមច្បាប់⁴⁸ ហើយជនរងគ្រោះក្នុងករណីយោគ កម្ម តំណាងជនរងគ្រោះត្រូវទទួលបានការដោះស្រាយតាមទម្រង់ សមរម្យ។⁴⁹

២៤. ការរឹតត្បិត ត្រូវតែមានចែងដោយច្បាប់។ ច្បាប់អាចរាប់ទាំង ច្បាប់ស្តីពីបុព្វសិទ្ធិសភា⁵⁰ និង ច្បាប់ស្តីពីការប្រមាថតុលាការ។⁵¹ ដោយសារតែការរឹតត្បិតណាមួយ លើសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ បង្កើតជាការកាត់បន្ថយធ្ងន់ធ្ងរមួយលើសិទ្ធិមនុស្ស វាមិនស្របនឹង កតិកាសញ្ញានេះទេ ចំពោះការរឹតត្បិតណាមួយ ដែលមានចែងក្នុង ច្បាប់ប្រពៃណី សាសនា ឬច្បាប់ទំនៀមទំលាប់ដទៃទៀត។⁵²

២៥. សំរាប់គោលបំណងនៃកថាខ័ណ្ឌទី៣ បទដ្ឋានមួយដែលត្រូវ បានចាត់ទុកថាជា“ច្បាប់”ត្រូវតែបានបង្កើតឡើងឲ្យមានភាពច្បាស់ លាស់គ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីឲ្យបុគ្គលម្នាក់ៗ អាចបញ្ញត្តិពីការប្រព្រឹត្ត របស់ខ្លួនទៅតាមនោះ⁵³ ហើយត្រូវតែធ្វើឱ្យសាធារណៈជនអាច

⁴⁸ ដូចខាងលើ និងសូមមើលសេចក្ដីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសហ្សកប៊ឺ (CCPR/C/GEO/ CO/3)

⁴⁹ សូមមើលសេចក្ដីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសហ្គយយ៉ាណា (CCPR/C/79/Add.121)

⁵⁰ សូមមើលបណ្ដឹងលេខ៦៣៣/៩៥ រវាង *Gauthier* និងប្រទេសកាណាដា។

⁵¹ សូមមើលបណ្ដឹងលេខ១៣៧៣/២០០៥ រវាង *Dissanayake* និងប្រទេសស្រីលង្កា ទស្សនៈ យល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី២២ កក្កដា ២០០៨។

⁵² សូមមើលសេចក្ដីពន្យល់ទូទៅលេខ៣២

⁵³ សូមមើលបណ្ដឹងលេខ៥៧៨/១៩៩៥ រវាង *de Groot* និងប្រទេសហូឡង់ ទស្សនៈយល់ឃើញ អនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៤ កក្កដា ១៩៩៥។

ប្រើប្រាស់បាន។ ច្បាប់អាចមិនផ្តល់ឆន្ទានុសិទ្ធិ ដោយសេរីដល់ការ
វិភាគសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ លើជនជាប់ចោទ ក្នុងទោស
ប្រហារជីវិតឡើយ។⁵⁴ ច្បាប់ត្រូវតែផ្តល់ការណែនាំគ្រប់គ្រាន់ដល់
ជនជាប់ចោទក្នុងទោសប្រហារជីវិត ដើម្បីឲ្យពួកគេដឹងច្បាស់ថា
ការបញ្ចេញមតិបែបណាដែលត្រូវបានវិភាគយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ហើយ
ការបញ្ចេញមតិបែបណា ដែលត្រូវបានវិភាគមិនត្រឹមត្រូវ។

២៦. ច្បាប់ដែលវិភាគសិទ្ធិនានាដូចបានរៀបរាប់ក្នុងមាត្រា១៩
កថាខ័ណ្ឌទី២ រាប់ទាំងច្បាប់ដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី២៤
ខាងលើ មិនត្រឹមតែត្រូវស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវដ៏តឹងរឹងនៃមាត្រា
១៩ កថាខណ្ឌទី៣ នៃកតិកាសញ្ញានេះប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែច្បាប់នេះ
ក៏ត្រូវតែស្របជាមួយបទប្បញ្ញត្តិ គោលដៅ និងគោលបំណងនៃ
កតិកាសញ្ញានេះផងដែរ។⁵⁵ ច្បាប់ទាំងនេះមិនត្រូវរំលោភបំពានលើ
បញ្ញត្តិមិនរើសអើង នៃកតិកាសញ្ញានេះឡើយ។ ច្បាប់ទាំងនេះមិន
ត្រូវចែងពីទោសទណ្ឌ ដែលមិនស្របតាមកតិកាសញ្ញានេះឡើយ
ជាអាទិ៍ ទណ្ឌកម្មលើរូបរាងកាយជាដើម។⁵⁶

⁵⁴ សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៧

⁵⁵ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៤៨៨/១៩៩២ រវាង *Toonen* និងប្រទេសអូស្ត្រាលី ទស្សនៈយល់ឃើញ
អនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៣០ មីនា ១៩៩៤។

⁵⁶ សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២០ របស់គណៈកម្មាធិការ កំណត់ហេតុនូវការរបស់មហា
សន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ សម័យប្រជុំលើកទី៤៧ សំណៅបន្ថែមលេខ៤០ (A/47/40),
ឧបសម្ព័ន្ធទី VI ផ្នែកក

២៧. រដ្ឋភាគី ត្រូវបង្ហាញពីមូលដ្ឋានច្បាប់សំរាប់ការវិភាគត្បិតណា មួយលើសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ។⁵⁷ ទាក់ទងនឹងរដ្ឋភាគីដោយ ឡែកមួយ ប្រសិនបើគណៈកម្មាធិការ ត្រូវតែពិចារណាថាតើការវិភា គត្បិតដោយឡែកនោះ មានកំណត់ដោយច្បាប់ឬទេ រដ្ឋភាគីនោះគួរ ផ្តល់សេចក្តីពន្យល់លំអិតអំពីច្បាប់ និងវិធានការដែលស្ថិតក្នុង វិសាលភាពនៃច្បាប់នោះ។⁵⁸

២៨. ហេតុផលធម្មានុរូបទីមួយសំរាប់ការវិភាគត្បិតសិទ្ធិ ដូចមានចែង ក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី៣ គឺការគោរពសិទ្ធិ ឬកិត្តិសព្ទរបស់អ្នកដទៃ។ ពាក្យ “សិទ្ធិ” រាប់មានសិទ្ធិមនុស្សដូចបានទទួលស្គាល់ក្នុងកតិកា សញ្ញានេះ និងទទួលស្គាល់ទូទៅជាងនេះទៅទៀត នៅក្នុងច្បាប់ សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។ ឧទាហរណ៍ ការវិភាគត្បិតសេរីភាពនៃការ បញ្ចេញមតិ អាចធ្វើជាធម្មានុរូបបាន ដើម្បីការពារសិទ្ធិបោះឆ្នោត ក្រោមមាត្រា២៥ ក៏ដូចជាសិទ្ធិទាំងឡាយក្រោមមាត្រា១៧ (សូម មើលកថាខ័ណ្ឌ៣៧ខាងក្រោម)។⁵⁹ ការវិភាគត្បិតបែបនេះ ត្រូវតែធ្វើ ឡើងដោយប្រុងប្រយ័ត្ន៖ ទន្ទឹមនឹងការវិភាគត្បិតនេះអាចត្រូវអនុញ្ញាតិ ដើម្បីការពារអ្នកបោះឆ្នោត កុំឲ្យបញ្ចេញមតិតាមទម្រង់ណាដែល

⁵⁷ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៥៥៣/២០០៧ រវាង *Korneenko et al* និងប្រទេសបេឡារុស ទស្សនៈ យល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៣១ តុលា ២០០៦។
⁵⁸ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៣២/១៩៨២ រវាង *Jaona* និងប្រទេសម៉ាដាហ្គាស្កា ទស្សនៈយល់ឃើញ អនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១ មេសា ១៩៨៥។
⁵⁹ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៩២៧/២០០០ រវាង *Svetik* និងប្រទេសបេឡារុស ទស្សនៈយល់ឃើញ អនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៨ កក្កដា ២០០៤។

បង្កឲ្យមានការបំភិតបំភ័យ ឬការបង្ខិតបង្ខំ ការរឹតត្បិតបែបនេះមិន ត្រូវរារាំងដល់ការជជែកដេញដោលគ្នាខាងនយោបាយ ឧទាហរណ៍ ដូចជាការអំពាវនាវឲ្យធ្វើពហិភាពការបោះឆ្នោតដែលមិនចាំបាច់។⁶⁰ ពាក្យ “អ្នកដទៃ” សំដៅដល់បុគ្គលផ្សេងទៀត ជាឯកត្តបុគ្គលក្តី ជា សមាជិកសហគមន៍ក្តី។⁶¹ ដូច្នេះ ជាតួយ៉ាង ពាក្យនេះសំដៅដល់ សមាជិកសហគមន៍ម្នាក់ៗដែលកំណត់ន័យដោយជំនឿសាសនា⁶² ឬជាតិពន្ធរបស់ខ្លួន។⁶³

២៩. ហេតុផលធម្មានុរូបទីពីរ គឺ ការការពារសន្តិសុខជាតិ ឬ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សីលធម៌ ឬសុខភាពសាធារណៈ។

៣០. រដ្ឋភាគីត្រូវយកចិត្តទុកដាក់បំផុត ដើម្បីធានាថា ច្បាប់ស្តីពី ទោសក្បត់ជាតិ⁶⁴ និងបទប្បញ្ញត្តិស្រដៀងគ្នា ទាក់ទងនឹងសន្តិសុខ ជាតិ ទោះជាត្រូវអធិប្បាយថាជាការសម្ងាត់ផ្លូវការ ឬច្បាប់ស្តីពីការ ញុះញង់ឱ្យបះបោរ ឬច្បាប់ផ្សេងពីនេះ ត្រូវបានតាក់តែងឡើង និង អនុវត្តក្នុងលក្ខណៈមួយ ស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវដ៏តឹងរឹងនៃកថា

⁶⁰ ដូចខាងលើ
⁶¹ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៧៣៦/៩៧ រវាង *Ross* និងប្រទេសកាណាដា ទស្សនៈយល់ឃើញអនុ ម័តកាលពីថ្ងៃទី១៨ តុលា ២០០០។
⁶² សូមមើលបណ្តឹងលេខ៥៥០/៩៣ រវាង *Faurisson* និងប្រទេសបារាំង សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋាន សំរាប់ប្រទេសអូទ្រីស (CCPR/C/AUT/CO/4)
⁶³ សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសស្វីត (CCPR/CO/78/SVK); សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋាន សំរាប់ប្រទេសអ៊ីស្រាអែល (CCPR/CO/78/ISR)
⁶⁴ សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់កោះហុងកុង (CCPR/C/HKG/CO/2)

ខ័ណ្ឌទី៣។ ឧទាហរណ៍ វាមិនស្របគ្នានឹងកថាខ័ណ្ឌទី៣ នេះទេ ក្នុងការបង្កើតច្បាប់បែបនេះ ដើម្បីគោរពសង្គតិយុត្តិធម៌ក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មានជាសាធារណៈ អំពីផលប្រយោជន៍សាធារណៈស្របច្បាប់ ដែលមិនប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខជាតិ ឬដើម្បីផ្ដន្ទាទោសអ្នកសារព័ត៌មានអ្នកស្រាវជ្រាវ សកម្មជនបរិស្ថាន អ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស ឬអ្នកដទៃផ្សេងទៀត ដោយសារតែបានផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានបែបនេះ។⁶⁵ ម្យ៉ាងវិញទៀត ជាទូទៅវាមិនសមស្របក្នុងការបញ្ចូលទៅក្នុងច្បាប់នេះទេ នូវប្រភេទព័ត៌មានទាំងឡាយ ដែលទាក់ទងនឹងវិស័យពាណិជ្ជកម្ម ធនាគារ និងការរីកចម្រើនផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រនោះ។⁶⁶ គណៈកម្មាធិការបានរកឃើញក្នុងករណីមួយថា ការរឹតត្បិតទៅលើការចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយ គាំទ្រដល់វិវាទការងារ រាប់ទាំងការកោះប្រជុំឱ្យមានកូដកម្មជាតិមួយ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាត ដោយផ្អែកលើហេតុផលសន្តិសុខជាតិ។⁶⁷

៣១. ឈរលើមូលដ្ឋាននៃការរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ជាឧទាហរណ៍ អាចត្រូវអនុញ្ញាតក្នុងករណីមួយចំនួន ដើម្បីធ្វើនិយ័តកម្មពីការធ្វើសន្ទរកថា នៅកន្លែងសាធារណៈជាក់លាក់មួយ។⁶⁸ ការប្រមាថដល់ដំណើររឿងក្តីរបស់តុលាការទាក់ទងនឹងការសំដែង

⁶⁵ សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់សហព័ន្ធរុស្ស៊ី (CCPR/CO/79/RUS)
⁶⁶ សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសអ៊ុយបេគីស្ថាន (CCPR/CO/71/UZB)
⁶⁷ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៥១៨/១៩៩២ រវាង *Sohn* និងសាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៨ មីនា ១៩៩៤។
⁶⁸ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១១៥៧/២០០៣ រវាង *Coleman* និងប្រទេសអូស្ត្រាលី។

មតិតាមទម្រង់ណាមួយ អាចត្រូវបានសាកល្បងលើហេតុផលសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។ ដើម្បីអនុវត្តតាមកថាខ័ណ្ឌទី៣ ដំណើរការបែបនេះ និងការដាក់ទោសទណ្ឌ ត្រូវតែបង្ហាញពីភាពចាំបាច់ក្នុងការអនុវត្តអំណាចតុលាការ ក្នុងការរក្សាដំណើររឿងក្តីឲ្យបានរៀបរយ។⁶⁹ ដំណើរការបែបនេះ មិនគួរត្រូវបានប្រើប្រាស់ ទោះតាមវិធីណាក៏ដោយ ដើម្បីរឹតត្បិតការអនុវត្តជាធម្មានុរូបនៃសិទ្ធិការពារនោះឡើយ។

៣២. នៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២២២ គណៈកម្មាធិការបានសង្កេតថា “ទស្សនៈខាងសីលធម៌បានមកពីប្រពៃណីជាច្រើន មានជាអាទិ៍ សង្គម ទស្សនៈវិជ្ជា និងសាសនា ដូច្នេះការរឹតត្បិតសំរាប់គោលបំណងនៃការការពារសីលធម៌ ត្រូវតែផ្អែកលើគោលការណ៍ផ្សេងៗ ដែលមិនមែនកើតចេញពីប្រពៃណីទាំងស្រុងតែមួយមុខនោះទេ”។ ការរឹតត្បិតណាមួយដូចនេះត្រូវតែបានយល់តាមស្មារតីនៃសកលភាព អំពីសិទ្ធិមនុស្ស និងគោលការណ៍មិនរើសអើង។

៣៣. ការរឹតត្បិតត្រូវតែមានភាព “ចាំបាច់” សំរាប់គោលបំណងជាធម្មានុរូប។ ដូច្នេះ ឧទាហរណ៍ បំរាមផ្សាយពាណិជ្ជកម្មតាមភាសាមួយ ដោយមានគោលដៅការពារភាសារបស់សហគមន៍ជាក់លាក់មួយ គឺរំលោភលើការសាកល្បងនៃភាពចាំបាច់ ប្រសិនបើការការពារនេះ អាចសំរេចបានតាមវិធីមួយផ្សេងទៀត ដែលមិនរឹតត្បិត

⁶⁹ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១៣៧៣/២០០៥ រវាង *Dissanayake* និងប្រទេសស្រីលង្កា។

ដល់សេរីភាពនៃការសំដែងមតិ។⁷⁰ ម្យ៉ាងវិញទៀត គណៈកម្មាធិការបានពិចារណាថា រដ្ឋភាគីមួយបានគោរពតាមការសាកល្បងនៃភាពចាំបាច់ នៅពេលដែលរដ្ឋនោះបានផ្ទេរគ្រូបង្រៀនមួយរូបដែលបានបោះពុម្ពផ្សាយសម្ភារៈសិក្សា ដែលបង្ហាញពីអវិភាពចំពោះសហគមន៍សាសនាមួយ ទៅកាន់មុខតំណែងមួយទៀតដែលមិនបង្រៀន ដើម្បីការពារសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់កុមារដែលកាន់ជំនឿសាសនានោះ នៅសាលារៀនក្នុងស្រុកមួយ។⁷¹

៣៤. ការរិតត្បិត មិនត្រូវមានវិសាលភាពធំធេងពេកឡើយ។ នៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៧ គណៈកម្មាធិការបានសង្កេតថា វិធានការរិតត្បិត ត្រូវតែស្របតាមគោលការណ៍នៃភាពសមមាត្រ។ វិធានការទាំងនេះត្រូវតែសមស្រប ដើម្បីសម្រេចបាននូវមុខងារការពាររបស់ខ្លួន។ វិធានការទាំងនេះត្រូវតែជាឧបករណ៍ដែលមានការបំពានតិចតួចបំផុត ក្នុងចំណោមវិធានការរិតត្បិតទាំងឡាយ ដែលអាចសំរេចបាននូវមុខងារការពាររបស់ខ្លួន។ វិធានការរិតត្បិត ត្រូវតែសមមាត្រនឹងផលប្រយោជន៍ដែលត្រូវការពារ។ គោលការណ៍នៃភាពសមមាត្រត្រូវតែទទួលបានការគោរព មិនត្រឹមតែក្នុងច្បាប់ដែលកំណត់ពីការរិតត្បិតប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងត្រូវទទួលបាន

⁷⁰ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៣៥៩/១៩៨៩ និងបណ្តឹងលេខ៣៨៥/១៩៨៩ រវាង *Ballantyne, Davidson* និង *McIntyre* និងប្រទេសកាណាដា។

⁷¹ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៧៦/៩៧ រវាង *Ross* និងប្រទេសកាណាដា ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៨ តុលា ២០០០។

ការគោរពដោយអាជ្ញាធររដ្ឋបាល និងអាជ្ញាធរ តុលាការក្នុងការអនុវត្តច្បាប់នេះ។⁷² គោលការណ៍នៃភាពសមាមាត្រ ក៏ត្រូវពិចារណាផងដែរអំពីទម្រង់ នៃការបញ្ចេញមតិពីបញ្ហាអ្វីមួយ ក៏ដូចជាមធ្យោបាយនៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានរបស់ខ្លួន។ ឧទាហរណ៍ កតិកាសញ្ញានេះ បានផ្តល់តម្លៃយ៉ាងខ្ពស់ជាពិសេស ដល់ការបញ្ចេញមតិដោយចំហក្នុង កាលៈទេសៈនៃការជជែកដេញដោលជាសាធារណៈនៅក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ទាក់ទងនឹងឥស្សរជនក្នុងជួរនយោបាយ និងក្នុងមុខងារសាធារណៈ។⁷³

៣៥. នៅពេលដែលរដ្ឋភាគីមួយសំអាងហេតុផលស្របច្បាប់សំរាប់ការវិវត្តិសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ រដ្ឋនោះត្រូវតែបង្ហាញពីរបៀបមួយជាក់លាក់ និងមួយៗដាច់ដោយឡែក អំពីចរិតលក្ខណៈច្បាស់លាស់នៃការគំរាមកំហែង ព្រមទាំងភាពចាំបាច់ និងភាពសមាមាត្រនៃវិធានការជាក់លាក់ណាមួយ ដែលបានចាត់ឡើងជាពិសេស ដោយបង្កើតនូវទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ និងជាបន្ទាន់រវាងការបញ្ចេញមតិ និងការគំរាមកំហែង។⁷⁴

⁷² សូមមើលសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ២៧ កថាខ័ណ្ឌទី១៤។
សូមមើលផងដែរលើលេខ១១២៨/២០០២ រវាង *Marques* និងប្រទេសអង់ហ្គោឡា និងបណ្តឹងលេខ១១៥៧/២០០៣ រវាង *Coleman* និងប្រទេសអូស្ត្រាលី។

⁷³ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១១៨០/២០០៣ រវាង *Bodrozic* និងប្រទេសសែបប៊ី និងម៉ុងតេណេហ្គ្រូ ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៣១ តុលា ២០០៥។

⁷⁴ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៩២៦/២០០០ រវាង *Shin* និងសាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ

៣៦. គណៈកម្មាធិការ រក្សាសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ក្នុងការវាយតម្លៃថាតើ ក្នុងស្ថានភាពជាក់លាក់មួយ អាចមានកាលៈទេសៈដែលនាំឲ្យការ វិវត្តិតសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិមានភាពចាំបាច់ឬទេ។⁷⁵ ដូច្នោះ គណៈកម្មាធិការរំលឹកថា វិសាលភាពនៃសេរីភាពនេះ មិនត្រូវបាន ធ្វើការវាយតម្លៃ ដោយយោងទៅលើ “កំរិតនៃការពេញចិត្ត”⁷⁶ នោះ ទេ ហើយដើម្បីឲ្យគណៈកម្មាធិការបំពេញមុខងារនេះបាន រដ្ឋភាគី ក្នុងករណីជាក់លាក់មួយ ត្រូវបង្ហាញឲ្យបានច្បាស់លាស់អំពីវិវត្ត លក្ខណៈជាក់លាក់ នៃការគំរាមកំហែង ដល់ហេតុផលណាមួយ ដែលបានរៀបរាប់ក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី៣ ដែលបាននាំឲ្យខ្លួន ត្រូវតែវិវត្ត ិតសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ។⁷⁷

⁷⁵ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៥១៨/១៩៩២ រវាង *Sohn* និងសាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ

⁷⁶ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៥១១/១៩៩២ រវាង *Ilmari Länsman et al* និងប្រទេសហ្វាំងឡង់ ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៤ តុលា ១៩៩៣

⁷⁷ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៥១៨/១៩៩២ រវាង *Sohn* និងសាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ និងបណ្តឹងលេខ ៩២៦/២០០០ រវាង *Shin* និងសាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ

វិសាលភាពមានកំរិតនៃការវិវត្តលើសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ

ក្នុងវិស័យជាក់លាក់មួយចំនួន

៣៧. ក្នុងចំណោមការវិវត្តលើសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ លើការថ្លែងសន្ទរកថានយោបាយ ដែលជាបុព្វហេតុធ្វើឱ្យគណៈកម្មាធិការ មានកង្វល់នោះ គឺបំរាមស្វែងរកសំលេងគាំទ្រតាមផ្ទះ^{៧៨} ការវិវត្តលើចំនួន និងប្រភេទនៃអត្ថបទជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលអាចត្រូវបានចែកចាយនៅក្នុងអំឡុងពេលយុទ្ធនាការបោះឆ្នោត^{៧៩} ការរារាំងលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ប្រភពផ្សេងៗ នៅក្នុងអំឡុងពេលបោះឆ្នោត រាប់ទាំងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានជាតិ និងអន្តរជាតិ ពីបទអត្តាធិប្បាយនយោបាយ^{៨០} និងការកំរិតលទ្ធភាពរបស់អ្នកនយោបាយ និងគណបក្សប្រឆាំងក្នុងការប្រើប្រាស់កាណាល់នៃប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន។^{៨១} រាល់ការវិវត្តលើសេរីភាព គួរតែធ្វើស្របតាមកថាខ័ណ្ឌទី៣។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វាអាចមានភាពស្របច្បាប់សំរាប់រដ្ឋភាគី វិវត្តការស្នងមតិនយោបាយ ដែលធ្វើនៅមុនពេលនៃការបោះឆ្នោតដើម្បីរក្សាសុចរិតភាពនៃដំណើរការបោះឆ្នោត។^{៨២}

^{៧៨} សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសជប៉ុន(CCPR/C/JPN/CO/5)។

^{៧៩} ដូចខាងលើ

^{៨០} សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសទុយនេស៊ី (CCPR/C/TUN/CO/5)។

^{៨១} សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសតូហ្គោ(CCPR/CO/76/TGO) និងសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសមុលដូវ៉ា(CCPR/CO/75/MDA)។

^{៨២} សូមមើលបណ្តឹងលេខ៩៦៨/២០០១ រវាង Kim និងសាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៤ មីនា ១៩៩៦។

៣៨. ដូចបានកត់សំគាល់ពីខាងដើមក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី១៣ និងទី២០ ទាក់ទងនឹងខ្លឹមសារនៃសន្ទរកថានយោបាយ គណៈកម្មាធិការបានសង្កេតឃើញថាក្នុងឱកាសនៃការជជែកដេញដោយជាសាធារណៈ អំពីឥស្សរជនសាធារណៈក្នុងវិស័យនយោបាយ និងស្ថាប័នសាធារណៈ កតិកាសញ្ញានេះ បានឲ្យតម្លៃខ្ពស់ជាពិសេស ទៅលើការបញ្ចេញមតិដោយសេរី។⁸³ ដូច្នេះ ការពិតតែមួយគត់គឺថាទម្រង់នៃការបញ្ចេញមតិ ត្រូវបានគេចាត់ទុកជាការជេប្រមាថដល់ឥស្សរជនសាធារណៈមួយនោះ គឺមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ក្នុងការធ្វើយុត្តិកម្មសំរាប់ការដាក់ទោសទណ្ឌ សូម្បីតែឥស្សរជនសាធារណៈអាចទទួលបានប្រយោជន៍ផងដែរ ពីបទប្បញ្ញត្តិនៃកតិកាសញ្ញានេះក៏ដោយ។⁸⁴ លើសពីនេះទៅទៀត ឥស្សរជនសាធារណៈទាំងអស់ រួមទាំងឥស្សរជនទាំងឡាយដែលប្រើប្រាស់អំណាចនយោបាយខ្ពស់បំផុត ដូចជាប្រមុខរដ្ឋ និងប្រមុខរដ្ឋាភិបាលជាដើម ត្រូវតែជាកម្មវត្ថុជាធម្មានុរូបនៃការរិះគន់ និងការប្រឆាំងផ្នែកនយោបាយ។⁸⁵ អាស្រ័យហេតុនេះ គណៈកម្មាធិការ សំដែងការព្រួយបារម្ភអំពីច្បាប់នានាស្តីពីបញ្ហាបែបនេះ ដូចជាការមិនគោរពព្រះចេស្តា⁸⁶ ការប្រមាថ

⁸³ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១១៨០/២០០៣ រវាង *Bodrozic* និងប្រទេសសែបឺ និងម៉ុងតេណេហ្គ្រូ ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៣១ តុលា ២០០៥។

⁸⁴ ដូចខាងលើ

⁸⁵ សូមមើលបណ្តឹងលេខ១១២៨/២០០២ រវាង *Marques* និងប្រទេសអង់ហ្គោឡា

⁸⁶ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៤២២-៤២៤/១៩៩០ រវាង *Aduayom et al.* និងប្រទេសតូហ្គូ ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី៣០ មិថុនា ១៩៩៤។

គុណភាវៗ⁸⁷ ការមិនគោរពអាជ្ញាធរ⁸⁸ ការមិនគោរពទង់ជាតិ និង
និមិត្តសញ្ញាជាតិ ការបរិហារកេរ្តិ៍ប្រមុខរដ្ឋ⁸⁹ និងការការពារកិត្តិយស
មន្ត្រីសាធារណៈ⁹⁰ ហើយច្បាប់ទាំងនេះ មិនត្រូវចែងពីការដាក់
ទោសទណ្ឌធ្ងន់ធ្ងរថែមទៀត ដោយគ្រាន់តែផ្អែកលើអត្តសញ្ញាណ
របស់បុគ្គល ដែលអាចត្រូវបានចោទសួរនោះឡើយ។ រដ្ឋភាគី មិន
គួរហាមប្រាមការរិះគន់ស្ថាប័នផ្សេងៗ ដូចជាស្ថានប័នរដ្ឋបាល ឬ
ស្ថាប័នយោធាជាដើម។⁹¹

៣៩. រដ្ឋភាគីគួរធានាថា ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងរដ្ឋបាលសំរាប់ការធ្វើ
និយតកម្មពីប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានមហាជន ត្រូវស្របតាមបទ
ប្បញ្ញត្តិនៃកថាខ័ណ្ឌ៣។⁹² ប្រព័ន្ធនិយតកម្មគួរយកមកពិចារណាពី
ភាពខុសប្លែកគ្នារវាងវិស័យបោះពុម្ព និងចាក់ផ្សាយ និងប្រព័ន្ធអ៊ីន
ធីណែត ទន្ទឹមនឹងការកត់សំគាល់ផងដែរ អំពីរបៀបដែលប្រព័ន្ធ
ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននានាប្រមូលផ្តុំគ្នាមកតែមួយ ពោលគឺអាចរក
បានព័ត៌មានទាំងអស់ តាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធីណែត។ ការបដិសេធមិន
អនុញ្ញាតឲ្យមានការបោះពុម្ពផ្សាយសារព័ត៌មាន និងប្រព័ន្ធបោះ

⁸⁷ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់សាធារណៈរដ្ឋដូមីនិកកាំង (CCPR/CO/71/DOM)
⁸⁸ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសហុងឌុយវ៉ាស់ (CCPR/C/HND/CO/1)
⁸⁹ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសហ្សំប៊ី (CCPR/ZMB/CO/3) រក្សខ័ណ្ឌទី២៥
⁹⁰ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសកូស្តារីកា(CCP/CO/3)រក្សខ័ណ្ឌទី១១
⁹¹ ដូចខាងលើ និងសូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសទុយនេស៊ី (CCPR/C/TUN/CO/5) រក្សខ័ណ្ឌទី៩១
⁹² សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសវៀតណាម (CCPR/CO/75/VNM) កថាខ័ណ្ឌទី ១៨ និងសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសឡាវ(CCP/CO/79/Add.106)កថាខ័ណ្ឌទី២៣

ពុម្ពផ្សាយព័ត៌មាន ក្រៅពីកាលៈទេសៈជាក់លាក់នៃការអនុវត្តតាម កថាខ័ណ្ឌទី៣ គឺមិនស្របនឹងមាត្រា១៩ នេះទេ។ កាលៈទេសៈ ដូចនេះ មិនអាចរាប់ជាការហាមប្រាមមួយលើការបោះពុម្ពផ្សាយ ជាក់លាក់ណាមួយឡើយ ប្រសិនបើមិនមានខ្លឹមសារជាក់លាក់ ដែលមិនធ្ងន់ធ្ងម អាចត្រូវបានហាមប្រាមជាធម្មនុប ក្រោមកថា ខ័ណ្ឌទី៣។ រដ្ឋភាគី ត្រូវជៀសវាងការដាក់លក្ខខណ្ឌ សំរាប់ការ ចេញអាជ្ញាប័ណ្ណ ដែលមានលក្ខណៈស្មុគ្រស្មាញ និងមានតម្លៃខ្ពស់ ទៅលើប្រព័ន្ធព័ត៌មានចាក់ផ្សាយ រាប់ទាំងស្ថានីយ៍ព័ត៌មានពាណិជ្ជ កម្ម និងស្ថានីយ៍ព័ត៌មានសហគមន៍ផងដែរ។⁹³ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ សំរាប់អនុវត្តលក្ខខណ្ឌនេះ និងតម្លៃអាជ្ញាប័ណ្ណនេះគួរតែសមហេតុ ផល និងសត្យានុម័ត⁹⁴ ច្បាស់លាស់⁹⁵ តម្លាភាព⁹⁶ មិនរើសអើង និងប្រសិនបើមិនដូច្នោះទេ ត្រូវស្របតាមកតិកាសញ្ញានេះ។⁹⁷ របប ចេញអាជ្ញាប័ណ្ណ សំរាប់ការផ្សាយតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ដែលកម្លាំងផ្សាយមានកំរិត ដូចជា សេវាសោតទស្សន៍លើដី និង តាមផ្កាយរណប គួរត្រូវបានផ្តល់ការបែងចែកប្រកបដោយសមធម៌ នូវលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ និងរលកធាតុអាកាស រវាងប្រព័ន្ធផ្សាយព័ត៌ មានសាធារណៈ ពាណិជ្ជកម្ម និងសហគមន៍។ គណៈកម្មាធិការ

⁹³ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសហ្គាំប៊ី (CCPR/CO/75/GMB)
⁹⁴ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសលីបង់ (CCPR/CO/79/Add.78) រៀងរាល់ខ័ណ្ឌទី២៥
⁹⁵ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសគុយវ៉ែត (CCPR/CO/69/KWT) និង សេចក្តី សង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសអ៊ុយក្រែន (CCPR/CO/73/UKR)
⁹⁶ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសក្រឺស្តាន (CCPR/CO/69/KGZ)
⁹⁷ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសអ៊ុយក្រែន (CCPR/CO/73/UKR)

ផ្តល់អនុសាសន៍ថា រដ្ឋភាគីដែលមិនទាន់បានធ្វើដូច្នោះ គួរបង្កើតឲ្យមានអាជ្ញាធរសាធារណៈ និងឯករាជ្យមួយ សំរាប់ទទួលបន្ទុកការចេញអាជ្ញាប័ណ្ណផ្សាយព័ត៌មាន ដែលមានសមត្ថកិច្ចពិនិត្យពាក្យសុំផ្សាយ និងផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ។⁹⁸

៤០. គណៈកម្មាធិការបញ្ជាក់ជាថ្មីអំពីសេចក្តីសង្កេតរបស់ខ្លួននៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ១០ ថា “ដោយសារតែវឌ្ឍនភាពនៃប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានមហាជនសម័យថ្មី ទើបមានការចាំបាច់ចាត់វិធានការមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីបង្ការត្រួតត្រាបែបនេះលើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ថាអាចជ្រៀតជ្រែកដល់សិទ្ធិបុគ្គលគ្រប់រូបចំពោះសេរីភាពនៃការសំដែងមតិ”។ រដ្ឋមិនគួរមានការត្រួតត្រាផ្តាច់មុខលើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងគួរលើកកម្ពស់ពហុភាពនៃប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន។⁹⁹ អាស្រ័យហេតុនេះ រដ្ឋភាគីគួរចាត់វិធានការសមស្រប អនុលោមតាមកតិកាសញ្ញានេះ ដើម្បីបង្ការការត្រួតត្រាមិនត្រឹមត្រូវលើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ឬការប្រមូលផ្តុំដោយក្រុមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ដែលគ្រប់គ្រងដោយឯកជនក្នុងស្ថានភាពផ្តាច់មុខ ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ភាពចម្រុះនៃប្រភព និងទស្សនៈយល់ឃើញ។

⁹⁸ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសលីបង់ (CCPR/CO/79/Add.78)
⁹⁹ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសហ្គយយ៉ាណា (CCPR/CO/79/Add.121) វៀតណាម (CCPR/CO/79/RUS) សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសវៀតណាម (CCPR/CO/75/VNM) សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសអ៊ីតាលី (CCPR/C/79/Add.37)

៤១. ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ធានាថា ប្រព័ន្ធផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានរបស់រដ្ឋាភិបាលដល់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងការដាក់សេចក្តីប្រកាសផ្សាយរបស់រដ្ឋាភិបាល¹⁰⁰ មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ឲ្យមានឥទ្ធិពលរារាំងដល់សេរីភាពនៃការសំដែងមតិឡើយ។¹⁰¹ លើសពីនេះទៅទៀត ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានឯកជន មិនត្រូវដាក់ឲ្យស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមួយចាញ់ប្រៀប បើធៀបទៅនឹងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានរបស់រដ្ឋ នៅក្នុងបញ្ហានេះឡើយ ដោយសារតែលទ្ធភាពទទួលបានមធ្យោបាយនៃការផ្សព្វផ្សាយ/ការចែកចាយព័ត៌មាន និងលទ្ធភាពទទួលបានព័ត៌មាន។¹⁰²

៤២. ការដាក់ទោសទណ្ឌចំពោះប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន អ្នកបោះពុម្ពផ្សាយ ឬអ្នកសារព័ត៌មាន ដោយគ្រាន់តែរិះគន់រដ្ឋាភិបាល ឬប្រព័ន្ធសង្គមនយោបាយមួយ ដែលគាំទ្រដោយរដ្ឋាភិបាល¹⁰³ មិនដែលត្រូវចាត់ទុកថាជាការរឹតត្បិតមួយចាំបាច់ លើសេរីភាពនៃការសំដែងមតិឡើយ។

៤៣. ការរឹតត្បិតណាមួយលើប្រតិបត្តិការគេហទំព័រ បណ្តាញសង្គម ឬប្រតិបត្តិការដទៃផ្សេងទៀតដែលផ្អែកលើប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណែត

¹⁰⁰ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសឡេសូតូ (CCPR/CO/79/Add.106) កថាខ័ណ្ឌទី២២

¹⁰¹ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសអ៊ុយក្រែន (CCPR/CO/73/UKR)

¹⁰² សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសស្រីលង្កា (CCPR/CO/79/LKA) និងសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសតូហ្គោ (CCPR/CO/76/TGO) កថាខ័ណ្ឌទី១៧

¹⁰³ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសប៉េរូ (CCPR/CO/70/PER)

អេឡិកត្រូនិក ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានផ្សេងទៀត រាប់ទាំង ប្រព័ន្ធគាំទ្រដល់ទំនាក់ទំនងទាំងនេះ ដូចជាអ្នកផ្តល់សេវាកម្មអ៊ីនធឺណែត ឬម៉ាស៊ីនស្វែងរក អាចអនុញ្ញាតបានតែក្នុងវិសាលភាពមួយ ដែលស្របតាមកថាខ័ណ្ឌទី៣។ ការរឹតត្បិតដែលអាចអនុញ្ញាតបាន ជាទូទៅគួរតែលើខ្លឹមសារជាក់លាក់ បំរាមតាមប្រភេទពីប្រតិបត្តិ ការនៃប្រព័ន្ធ និងផ្នែកមួយចំនួន គឺមិនស្របតាមកថាខ័ណ្ឌទី៣ ឡើយ។ វាមិនស្របនឹងកថាខ័ណ្ឌទី៣ ផងដែរ ចំពោះការហាមលើ ផ្នែក ឬប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានណាមួយ ពីការចុះផ្សាយអត្ថបទ ដោយសារគ្រាន់តែអត្ថបទនេះ អាចមានការរិះគន់រដ្ឋាភិបាល ឬ ប្រព័ន្ធសង្គមនយោបាយមួយដែលរដ្ឋាភិបាលគាំទ្រ។¹⁰⁴

៤៤. វិជ្ជាជីវៈសារព័ត៌មានគឺជាមុខងារមួយដែលត្រូវបានចែករំលែក ពីតួអង្គជាច្រើនយ៉ាងទូលាយ រាប់ទាំងអ្នករាយការណ៍និងអ្នកវិភាគ វិជ្ជាជីវៈធ្វើការពេញម៉ោង ព្រមទាំងអ្នកមានប្លង់ផ្ទាល់ខ្លួន និងអ្នកឯ ទៀតដែលធ្វើការក្នុងរូបភាពស្វ័យបោះពុម្ពផ្សាយអត្ថបទ នៅលើ ប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណែត ឬប្រព័ន្ធដទៃផ្សេងទៀត ហើយប្រព័ន្ធចុះបញ្ជីឬ ផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណជាទូទៅរបស់រដ្ឋដល់អ្នកសារព័ត៌មាន មិនស្របនឹង កថាខ័ណ្ឌទី៣ នេះទេ។ គម្រោងទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការមានកំណត់ អាចអនុញ្ញាតបាន តែក្នុងករណីចាំបាច់ប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីផ្តល់ឲ្យអ្នក សារព័ត៌មាននូវបុព្វសិទ្ធិចេញ-ចូលទឹកនៃនិង/ឬ ព្រឹត្តិការណ៍មួយ

¹⁰⁴ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់សាធារណៈរដ្ឋអារ៉ាប់សេរី (CCPR/CO/84/SYR)

ចំនួន។ គម្រោងដូចនេះ គួរត្រូវបានអនុវត្តក្នុងលក្ខណៈមួយដោយ គ្មានការរើសអើង និងស្របតាមមាត្រា១៩ និងបទបញ្ញត្តិដទៃទៀត នៃកតិកាសញ្ញានេះ ដោយផ្អែកលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជាក់លាក់ និង ដោយពិចារណាថា វិជ្ជាជីវៈសារព័ត៌មាន គឺជាមុខងារមួយដែលត្រូវ បានចែករំលែកពីតួអង្គជាច្រើនយ៉ាងទូលាយ។

៤៥. តាមធម្មតា វាមិនស្របនឹងកថាខ័ណ្ឌទី៣ ទេ ក្នុងការរិតត្បិត សេរីភាពរបស់អ្នកសារព័ត៌មាន និងអ្នកដទៃទៀតដែលព្យាយាមអនុ វត្តសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួន (ដូចជា អ្នកដែលមានបំណង ធ្វើដំណើរទៅចូលរួមក្នុងការប្រជុំផ្សេងៗ ទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស)¹⁰⁵ ការធ្វើដំណើរចេញក្រៅរដ្ឋភាគី ការរិតត្បិតអ្នកសារព័ត៌មានបរទេស ចំពោះការចូលក្នុងរដ្ឋភាគី ដល់អ្នកដែលមកពីប្រទេសជាក់លាក់មួយ ចំនួន¹⁰⁶ ឬរិតត្បិតសេរីភាពក្នុងការដើរហើររបស់អ្នកសារព័ត៌មាន និងអ្នកស៊ើបអង្កេតសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងរដ្ឋភាគី (រាប់ទាំង ទឹកនៃង ដែលរងផលប៉ះពាល់ពីជំលោះ កន្លែងមានគ្រោះធម្មជាតិនិងកន្លែង ដែលគេអះអាងថាមានការរំលោភបំពានសិទ្ធិមនុស្ស)។ រដ្ឋភាគីគួរ ទទួលស្គាល់ និងគោរពធាតុផ្សំនៃសិទ្ធិមានសេរីភាពនៃការបញ្ចេញ មតិ ដែលក្រសោបនូវលើបុព្វសិទ្ធិមានដែនកំណត់របស់អ្នកសារ ព័ត៌មាន ក្នុងការមិនបញ្ចេញឲ្យដឹងពីប្រភពព័ត៌មាន។¹⁰⁷

¹⁰⁵ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសអ៊ុយបេគីស្ថាន (CCPR/CO/83/UZB) និង សេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសម៉ូរ៉ុកកូ (CCPR/CO/82/MAR)

¹⁰⁶ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសាធារណៈរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យកូរ៉េ (CCPR/CO/72/PRK)

¹⁰⁷ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសគុយវ៉ែត (CCPR/CO/69/KWT)

៤៦. រដ្ឋភាគីគួរធានាថា វិធានការប្រឆាំងភេរវកម្មត្រូវស្របនឹងកថាខ័ណ្ឌ៣។ បទល្មើសបែបនេះ ដូចជា “ការលើកទឹកចិត្តភេរវកម្ម”¹⁰⁸ និង “សកម្មភាពជ្រុលនិយម”¹⁰⁹ ក៏ដូចជាបទល្មើសនៃអំពើភេរវកម្ម “តាមការកោតសរសើរ” “តាមការលើកឲ្យឈ្លីល្បាញ” ឬ “តាមការធ្វើយុត្តិកម្ម” គួរតែកំណត់ន័យឲ្យបានច្បាស់លាស់ ដើម្បីធានាថា បទល្មើសទាំងនោះ មិននាំឲ្យមានការជ្រៀតជ្រែករំខានដែលមិនចាំបាច់ ឬមិនសមមាត្រជាមួយនឹងសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិឡើយ។ ការរឹតត្បិតហួសហេតុលើសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន ក៏ត្រូវតែជៀសវាងផងដែរ។ ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ដើរតួនាទីមួយដ៏សំខាន់ ក្នុងការផ្តល់ដំណឹងដល់សាធារណៈជនពីអំពើភេរវកម្ម និងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនដើម្បីប្រតិបត្តិការ មិនគួរត្រូវបានរឹតត្បិតដោយមិនត្រឹមត្រូវនោះឡើយ។ ហេតុដូច្នេះ អ្នកសារព័ត៌មានមិនគួរត្រូវបានដាក់ទោសទណ្ឌ ចំពោះការអនុវត្តសកម្មភាពស្របច្បាប់របស់ខ្លួននោះឡើយ។

៤៧. ច្បាប់បរិហារកេរ្តិ៍ ត្រូវតែបានតាក់តែងដោយយកចិត្តទុកដាក់ ដើម្បីធានាថា ច្បាប់ទាំងនេះ ស្របតាមកថាខ័ណ្ឌ៣ ហើយថា ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ច្បាប់ទាំងនេះមិនបំរើដល់ការរឹតត្បិតលើសេរី

¹⁰⁸ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់សហគមន៍ជាតិក្រៃនៃចក្រភពអង់គ្លេស និងអៀងឡុងខាងជើង (CCPR/C/GBR/CO/6)

¹⁰⁹ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់សហព័ន្ធរុស្ស៊ី (CCPR/CO/79/RUS)

ភាពនៃការបញ្ចេញមតិឡើយ។¹¹⁰ ច្បាប់ទាំងឡាយនេះ ជាពិសេស ច្បាប់ដាក់បទបរិហារកេរ្តិ៍ជាបទព្រហ្មទណ្ឌ គួរតែដាក់បញ្ចូលបញ្ញត្តិ ការពារដូចនេះ ថាជាការការពារតថភាព ហើយមិនគួរត្រូវបានអនុវត្តតាមទម្រង់នៃការបញ្ចេញមតិដែលតាមចរិតលក្ខណៈរបស់វាមិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃការពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់។ យ៉ាងហោចណាស់ ចំពោះសេចក្តីអធិប្បាយអំពីឥស្សរជនសាធារណៈ គេគួរធ្វើការពិចារណាជៀសវាងការដាក់ទោសទណ្ឌ ឬបើមិនដូច្នោះទេ ដោយការចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍មិនពិតដែលខុសច្បាប់ ដែលត្រូវបានចុះផ្សាយដោយភាន់ច្រឡំ ប៉ុន្តែមិនមានគំនិតព្យាបាទ។¹¹¹ ទោះក្នុងករណីណាក៏ដោយ ផលប្រយោជន៍សាធារណៈនៅក្នុងកម្មវត្ថុនៃការរិះគន់គួរតែត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាការការពារមួយ។ រដ្ឋភាគី គួរយកចិត្តទុកដាក់ បញ្ចៀសវិធានការ និងទោសទណ្ឌជាទណ្ឌកម្មហួសហេតុ។ ប្រសិនបើពាក់ព័ន្ធ រដ្ឋភាគីគួរដាក់កំហិតសមហេតុផលលើលក្ខខណ្ឌតម្រូវសំរាប់ចុងចោទក្នុងការសងសោហ៊ុយចំណាយដល់ភាគីដែលឈ្នះក្តី។¹¹² រដ្ឋភាគី គួរពិចារណាអំពីការដកបទបរិហារកេរ្តិ៍ចេញពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ¹¹³ ហើយទោះជាក្នុងករណីណាក៏ដោយ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌគួរតែអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើចំពោះករណី

¹¹⁰ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់សហរាជាណាចក្រនៃចក្រភពអង់គ្លេស និងអង្គរៀងឡុងដុងខាងជើង (CCPR/C/GBR/CO/6)
¹¹¹ ដូចខាងលើ
¹¹² ដូចខាងលើ
¹¹³ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសអ៊ីតាលី (CCPR/C/ITA/CO/5) និងសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់អតីតសាធារណៈរដ្ឋយូហ្គោស្លាវី ម៉ាសេដូនី (CCPR/C/MKD/CO/2)

ធ្ងន់ធ្ងរបំផុតប៉ុណ្ណោះ ហើយការដាក់ពន្ធនាគារមិនដែលជាទណ្ឌកម្មសមស្របនោះទេ។ គេមិនអនុញ្ញាតឲ្យរដ្ឋភាគី ចោទប្រកាន់បុគ្គលណាម្នាក់ពីបទបរិហារកេរ្តិ៍ជាបទព្រហ្មទណ្ឌរួចហើយក្រោយមកមិនដំណើរការជំនុំជម្រះឲ្យបានឆាប់រហ័សនោះឡើយ -ការអនុវត្តបែបនេះ មានផលប៉ះពាល់មិនល្អដែលអាចរឹតត្បិតមិនត្រឹមត្រូវលើការអនុវត្តសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិរបស់សាមីជននិងអ្នកដទៃទៀត។¹¹⁴

៤៨. បំរាមចំពោះការបង្ហាញពីកង្វះការគោរពដល់សាសនា ឬប្រព័ន្ធជំនឿផ្សេងទៀត រាប់ទាំងច្បាប់ប្រមាថសាសនាផង គឺមិនស្របនឹងកតិកាសញ្ញានេះទេ លើកលែងតែក្នុងកាលៈទេសៈជាក់លាក់ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា២០ កថាខ័ណ្ឌទី២នៃកតិកាសញ្ញានេះ។ បំរាមបែបនេះ ក៏ត្រូវតែស្របផងដែរនឹងលក្ខខណ្ឌតម្រូវយ៉ាងតឹងរឹង នៃមាត្រា១៩ កថាខ័ណ្ឌ៣ ព្រមទាំងមាត្រាមួយចំនួន ដូចជាមាត្រា២, ៥, ១៧, ១៨ និងមាត្រា២៦។ ដូច្នោះ ជាឧទាហរណ៍ មិនអនុញ្ញាតចំពោះច្បាប់ទាំងឡាយណាដែលមានការរើសអើង ដោយការគាំទ្រឬប្រឆាំងសាសនាមួយ ឬសាសនាជាក់លាក់ ឬប្រព័ន្ធជំនឿ ឬអ្នកកាន់សាសនាមួយ ទៅអ្នកកាន់សាសនាមួយទៀត ឬអ្នកមានជំនឿលើសាសនាមួយទៅអ្នកគ្មានជំនឿលើសាសនា។ វាក៏មិនអនុញ្ញាតឲ្យមានបំរាមបែបនេះ ត្រូវយកមកប្រើប្រាស់ ដើម្បីបង្កាត់ ឬដាក់ទោសទណ្ឌដល់មតិវិះគន់អ្នកដឹកនាំសាសនា ឬបទអត្តាធិប្បាយពីលិទ្ធិ

¹¹⁴ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៩០៩/២០០០ រវាង *Kankanamge* និងប្រទេសស្រីលង្កា ទស្សនៈយល់ឃើញអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី២៧ កក្កដា ២០០៤។

សាសនា និងគោលការណ៍នៃជំនឿ។¹¹⁵

៤៩. ច្បាប់ដែលដាក់ទោសទណ្ឌលើការបញ្ចេញមតិអំពីព្រឹត្តិហេតុ ជាប្រវត្តិសាស្ត្រ គឺមិនស្របនឹងកាតព្វកិច្ចដែលកតិកាសញ្ញានេះ កំណត់ទៅលើរដ្ឋភាគី ទាក់ទងនឹងការគោរពសេរីភាពនៃគំនិត និង ការបញ្ចេញមតិនោះទេ។¹¹⁶ កតិកាសញ្ញានេះ មិនអនុញ្ញាតឲ្យមាន បំរាមជាទូទៅ លើការបញ្ចេញមតិដែលភាន់ច្រឡំ ឬការបកស្រាយ ណាដែលមិនត្រឹមត្រូវ អំពីព្រឹត្តិការណ៍អតីតកាលនោះទេ។ ការ រិតត្បិតសិទ្ធិសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ មិនគួរត្រូវធ្វើ ហើយការរិត ត្បិតទាំងនេះ មិនគួរធ្វើឲ្យហួសពីអ្វីដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតក្នុងកថា ខ័ណ្ឌទី៣ ឬអ្វីដែលបានតម្រូវក្រោមមាត្រា២០ ឡើយ ទាក់ទងនឹង សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ។

ទំនាក់ទំនងរវាងមាត្រា១៩ និងមាត្រា២០

៥០. មាត្រា១៩ និងមាត្រា២០ មានលក្ខណៈស្របគ្នា និងបំពេញ ឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក។ អំពើដែលមានចែងក្នុងមាត្រា២០ សុទ្ធតែ ស្ថិតនៅក្រោមការរិតត្បិត ស្របតាមមាត្រា១៩ កថាខ័ណ្ឌទី៣។

¹¹⁵ សូមមើលសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់សហរាជាណាចក្រនៃចក្រភពអង់គ្លេស និងអៀងឡុង ខាងជើង-ដែនដីរាជាណាចក្រ(CCPR/C/79/Add.119)។សូមមើលផងដែរសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋាន សំរាប់ប្រទេសគុយវ៉ែត(CCPR/CO/69/KWT) ។

¹¹⁶ ដែលត្រូវបានហៅថា “ឯកសារច្បាប់ជំនួយស្មារតី” សូមមើលបណ្តឹងលេខ៥៥០/៩៣ រវាង *Faurisson* និងប្រទេសបារាំង។ សូមមើលផងដែរសេចក្តីសង្កេតសន្និដ្ឋានសំរាប់ប្រទេសហុងគ្រី (CCPR/HUN/CO/5) រក្សាខ័ណ្ឌទី១៩

ដូច្នោះ ការវិវត្តន៍ណាមួយដែលត្រូវបានធ្វើយុត្តិកម្ម ផ្នែកលើមាត្រា ២០ ក៏ត្រូវតែស្របផងដែរនឹងមាត្រា១៩ កថាខ័ណ្ឌទី៣។¹¹⁷

៥១. អ្វីដែលញែកអំពើដែលមានចែងក្នុងមាត្រា២០ ចេញពីអំពើ ផ្សេងទៀត ដែលអាចជាកម្មវត្ថុនៃការវិវត្តន៍ក្រោមមាត្រា១៩ កថា ខ័ណ្ឌទី៣ នោះ គឺថា ចំពោះអំពើ ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា២០ កតិកាសញ្ញានេះ បង្ហាញពីចំណែកជាក់លាក់ដែលបានតម្រូវពីរដ្ឋ មានជាអាទិ៍ បំរាមដោយច្បាប់របស់ខ្លួន។ មានតែស្ថិតក្នុងវិសាល ភាពនេះប៉ុណ្ណោះ ដែលមាត្រា២០ អាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជា *ច្បាប់ ពិសេស* ទាក់ទងនឹងមាត្រា១៩។

៥២. មានតែចំពោះទម្រង់ជាក់លាក់នៃការសំដែងមតិដូចបានគូស បញ្ជាក់ក្នុងមាត្រា២០ ថា រដ្ឋភាគីមានកាតព្វកិច្ចដាក់បំរាមតាមផ្លូវ ច្បាប់។ គ្រប់ករណីដែលរដ្ឋធ្វើការវិវត្តន៍សេរីភាពនៃការសំដែងមតិ រដ្ឋចាំបាច់ត្រូវបង្ហាញហេតុផលត្រឹមត្រូវ សំរាប់ការហាមប្រាមនោះ និងបទបញ្ញត្តិធានារបស់ខ្លួន ស្របយ៉ាងតឹងរឹងតាមមាត្រា១៩។

¹¹⁷ សូមមើលបណ្តឹងលេខ៧៣៦/៩៧ រវាង *Ross* និងប្រទេសកាណាដា ទស្សនៈយល់ឃើញអនុ មតកាលពីថ្ងៃទី១៨ តុលា ២០០០។